

HET GEHEIM VAN DE OUDE WATERMOLEN

DOOR
G. VAN HEERDE

HET GEHEIM VAN DE
OUDE WATERMOLEN

HET GEHEIM VAN DE OUDE WATERMOLEN

DOOR

G. VAN HEERDE

GEÏLLUSTREERD DOOR E. M. MACHIELSE

Tweede druk

NAAMLOZE VENNOOTSCHAP W. D. MEINEMA - DELFT

Het draaiorgel

„Tsjeng-boeng, tsjeng-boeng, tsjeng-boeng!” Er kwam een draaiorgel de straat in en ineens was het stille stadje vol geluid van vrolijke wijsjes. De orgelman had er plezier in! Hij lachte tegen de mensen en begon nog harder aan het wiel te draaien. Toen leek het wel, of de tonen, die uit het orgel sprongen, krijgertje speelden en over elkaar buitelden van de pret.

Zijn vrouw ging langs de huizen. Ze haalde centen op in een koperen bakje. „Dank u wel,” zei ze, als de mensen er wat in deden.

Dat was in lange tijd niet gebeurd, dat er een draaiorgel in het stadje kwam. Daarom kwamen de mensen naar buiten om te kijken en te luisteren. Ze zagen de mooie poppen, die er voorop stonden. Rode en groene en blauwe poppen, met gouden belletjes in de oren.

De één sloeg met een stokje de maat: Tsjeng-boeng, tsjeng-boeng; de tweede rinkelde met een belletje en de derde kon alleen maar met het hoofd knikken. Maar alle drie deden ze goed hun best en ze trokken zich niets aan van de warmte, die tussen de huizen hing en de lucht deed trillen en de mensen deed zuchten.

Vóór het orgel trok een paard. Het was een oud beestje, met grijze manen; maar het had een dikke buik en de huid glansde, want zijn baas zorgde goed voor hem.

Toen – ineens – draaide het orgel een zijstraat in. Daar stond een verkeersbord. Een driehoekig bord met kinderen er op. Dat bord wilde de man waarschuwen: Denk er om, nou kom je gauw bij een school!

De orgelman zag het niet en draaide al maar aan zijn wiel.

Paul, die dicht bij het raam zat, had al eens een keer opgekeken. Wat was dat voor een vreemd geluid, dat van heel ver over de daken van de huizen het warme schoollokaal kwam binnenrollen!

„Radio,” dacht hij. Maar het geluid kwam steeds dichterbij en hij hoorde het geklingel van belletjes tussen de muziek door. „’t Kon wel een draaiorgel wezen,” besloot hij.

Paul was opeens zijn moeilijke sommen vergeten. ’t Kon hem niks meer schelen, hoeveel een halve appel en een vierde appel samen waren.

Want aan een appel, die je toch niet kreeg, had je niks. Maar een echt draaiorgel, dát was wat!

Heel zachtjes begon hij met zijn voet de maat te stampen op de vloer en keek schuin-weg naar de meester, of die het ook merkte.

Maar die hielp Kobus uit de tweede rij en scheen niets te horen van de prachtige muziek, die àl dichterbij kwam.

De jongen keek even om, glunderde tegen zijn kameeraadjes: „Fijn joh, een draaiorgel!”

Toen zag hij, dat alle kinderen luisterden en dat in één ogenblik alle aandacht voor de sommen weg was. Ze wiebelden heen en weer van de pret of kauwden op hun potlood van plezier. „Tsjeng-boeng, tsjeng-boeng,” begon er één achter zijn hand zacht mee te zingen. Ze keken naar buiten en rekten de halzen, of ze ’t orgel al zien konden.

Dát was nog eens een aardige man, die draaiorgelman. Die dacht óók aan de schoolkinderen.

Zelfs Kobus hoorde niet eens meer, wat de meester vroeg, want het „tsjeng-boeng, tsjeng-boeng” schetterde zó plezierig in zijn oren!

Er was niet één kleverige hand, die een cijfer op het papier zette, niet één hoofd boog zich over het boek, niet één kind keek meer verveeld en lusteloos door het broeiig-warme lokaal.

Ze dachten wel even: „Wat zal de meester nou doen?”

Als hij maar niet naar buiten gaat en de draaiorgelman

wegjaagt! Dat zou jammer wezen; 't begint nu juist zo plezierig te worden."

Tsjeng-boeng, tsjeng-boeng!

Paul zag het eerst het orgel de hoek omkomen en zijn ogen werden groot van verbazing, toen hij de prachtig-gekleurde poppen zag. Moest je dat mannetje zien in zijn groene jasje met gouden knopen, hoe mooi hij de maat sloeg: Tsjeng-boeng, tsjeng-boeng! Net meester, als ze zingen hadden.

En die andere, met het belletje!

En die derde, die tegen Paul knikte, al maar knikte!

Haast had Paul hardop gelachen, zo grappig was dat. Hij vergat, dat hij in school zat, stond recht op in de bank en knikte terug.

„Aju,” zei hij zacht, „ook goeiedag” en hij knikte maar door en wuifde met de hand. Hij merkte niet eens, dat meester zich oprichtte en langzaam naar hem toe liep. Hij had er ook geen erg in, dat het plotseling heel stil werd in de klas en dat veertig paar ogen op hem waren gericht.

„Dag rooie sinterklaas,” zei hij zacht tegen de pop en wilder knikte hij met het hoofd. En toen hij het met één hand niet meer af kon, wuifde hij met twee handen: Aju!!

En langzaam, heel langzaam, kwam de meester naderbij, op zijn tenen.

Plots was het, als voelde Paul de blikken van al die kinderen, die hem aangaapten. Met een snelle beweging van het hoofd keek hij om zich heen. Toen barstte rondom hem het gelach los; de kinderen sprongen van louter plezier op in hun bank.

Ineens zag hij meester, groot en streng, vlak naast zijn bank. Toen vielen Pauls armen slap langs het lichaam; hij kreeg een kleur en boog beschaamd het hoofd. De warmte prikte in zijn haren en kriebelde in zijn benen. Hij had wel weg willen kruipen onder de bank, zo schaamde hij zich

voor al die ogen, die naar hem keken. Hij zag niet, dat meester even knipoogde tegen de kinderen, hoorde alleen zijn strenge stem: „Ben je niet lekker, Paul? Ga maar even een beetje water drinken, dan knap je wel weer op!”

Harder lachten de kinderen en dieper boog de jongen het hoofd. Meester keek hem boven op zijn donkere haren.

„Ben je soms een beetje duizelig, dat je zo knikt. Of wil je later ook draaiorgelman worden?”

Paul durfde niet te antwoorden en ook niet op te kijken.

„Oei, oei,” dacht hij, „dat ik nou zo stom ben geweest, om de meester helemaal te vergeten.” Hij wist toch, dat meester alles zag en alles hoorde? Als hij nou maar niet school moest blijven en regels schrijven!

Angstig en vol spanning wachtte hij, de armen stijf over elkaar.

„Nou geef ik je nog wel zulke kostelijke sommen op,” vervolgde meester, „zulke fijne breuken; en daar zit je me voor het raam heen en weer te springen. Net Jan Klaassen in de poppenkast!”

En toen gebeurde er iets wonderlijks. Meester haalde zijn portemonnaie voor de dag, pakte er een kwartje uit, duwde dat Paul in zijn warme hand.

„Vooruit, dat breng je aan de orgelman en je vraagt, of hij nog twee versjes voor ons wil spelen. Twee versjes en niet meer. En jij blijft er bij staan en kijkt, of het mannetje nog met zijn hoofd knikt. Begrepen? En nou vlug, anders is ie weg!”

Hoorde Paul het wel goed? Vergiste hij zich niet? Droomde hij nu?

Nee hoor, het kwartje lag in zijn hand en meester stond naast hem en buiten was de tsieng-boeng.

Aarzelend stond hij op, keek meester aan met grote, vragende ogen.

„Lopen!” zei meester, „anders is het te laat.”

Nog even, als begreep hij het niet, stond hij stil bij de deur.

„Lopen!” zei meester weer.

En toen stond hij buiten.

De orgelman zwaaide voor de laatste maal het wiel rond, wilde verder gaan, toen Paul hem het kwartje bracht en de boodschap van meester.

Even keek de man naar het lokaal. Toen hij meester zag staan, bracht hij de hand aan de pet en direct daarop greep hij het wiel.

„Tsjeng-boeng, tsjeng-boeng,” ging het weer. En de poppen begonnen te bellen en te slaan en te knikken, extra mooi voor al die luisterende kinderen in dat warme lokaal.

Paul stond vlak voor het orgel, de voeten een beetje van elkaar, de handen in de zakken en hij keek met scheefgehouden hoofd naar de bewegende figuren vóór hem.

Nou was het nog veel mooier dan straks in school, dacht hij. Zo vlak bij kon je het veel beter zien. Zacht wiegde hij heen en weer op de maat van de muziek en dacht even aan de meester, voor wie hij zo bang was geweest, dat éne ogenblik, toen hij vlak naast zijn bank stond.

„’t Was toch aardig van de meester,” vond hij en morgen zou hij de borden schoonmaken, dat ze glommen als een spiegel. En extra zijn best doen op die akelige breuksommen.

Even keek hij naar de kinderen in school. Had hij me daar even geboft, dat hij het kwartje mocht brengen!

Toen, van louter plezier, begon hij het draaiorgelwijsje mee te fluiten en hij knikte tegen de rode pop, alsof hij zeggen wilde: „Dat heb ik aan jou te danken, dat ik hier nou buiten sta.”

Het leek nog stiller dan anders in het kleine stadje, toen het paard de laatste huizen voorbijstapte en de man niet meer aan het wiel draaide.

Toen om vier uur de school uitging was het draaiorgel al weer een heel eind op weg naar een andere plaats, om daar de mensen de mooie muziek te laten horen.

Op het schoolplein stonden de jongens van de vijfde klas nog even bij elkaar, Paul in het midden. Hij voelde zich de held van de dag, want hij mocht immers naar buiten van meester, om het kwartje te brengen?!

„Jij hebt geluk gehad, jochie,” zei Jan Groters, „meester had je ook wel eens aan je oren kunnen trekken!”

Maar er klonk geen jaloersheid in zijn stem. Jan wist, evengoed als alle andere jongens, dat Paul wel een half jaar thuis was geweest, toen hij zo erg ziek was en ze allemaal dachten, dat hij nooit weer op school zou komen. Daarom gunden ze hem wel een pretje. 't Was juist fijn, dat meester hém dat kwartje had laten brengen.

Alleen Henk kon het niet hebben. Vanmiddag nog had hij gedacht: „Waarom mag Paul nou naar buiten en ik niet? Ik had toch bijna al mijn sommen af. Ik had toch het hardst gewerkt vanmiddag?”

Even keek hij naar Paul. Toen zei hij: „Jij bent meesters lievelingetje, dat weten we al lang. Als een ander als een pias voor het raam staat te springen, krijgt hij straf, maar jij natuurlijk niet.”

Het bloed vloog Paul naar de wangen. Hij had die Henk wel kunnen aanvliegen, maar hij bedwong zich, zei alleen fel: „Je bent zeker jaloers, hè?!”

„Ik zal me daar aanstellen als een kind uit de eerste klas!” hoonde de ander. Hij draaide zich om, zei alleen: „Kom jongens, we gaan naar 't zwembad. Laat die daar maar kletsen.”

„Opschepper!” schold Paul hem na.

Diep duwde hij de vuisten in de zakken, voelde hoe de nagels in zijn vlees drongen. Als die Henk nou nog één woord zei, zou hij hem wel krijgen. Maar de ander haalde verachtelijk de schouders op en sjokte de straat af, zonder nog éénmaal naar Paul om te zien.

Een nieuwe leerling

's Avonds, na de boterham, toen de kinderen nog een poos buiten mochten spelen, omdat het zo warm was, stapte Paul zijn huis uit.

Er bobbelde wat onder zijn kiel: Een rekenboekje en een schrift.

Hij liep in de richting van het meestershuis en bedacht, dat hij alle sommen af had, die meester opgegeven had.

Eigenlijk was hij liever gaan spelen. Niks an, om nou weer te gaan rekenen. Toch vond hij het fijn, dat meester hem één avond in de week hielp met zijn werk. Hij was ook zo achter gekomen, toen hij zo lang ziek was geweest.

Alleen – de jongens hoefden het niet te weten. Misschien zouden ze denken, dat hij erg dom was of hem uitlachen. Nee, dat was een geheim tussen meester en hem.

Op de stoep voor het meestershuis bleef hij staan en belde aan.

De deur zwaaide open, en – Paul zette grote ogen op van verbazing. Hij dacht, dat meester open zou doen of zijn vrouw, en daar stond me ineens een wildvreemde jongen voor hem. Een jongen van zijn leeftijd.

Paul keek even zó verwonderd naar hem, met de mond half open, dat de ander begon te lachen.

Paul kreeg een kleur, stapte toen haastig de gang in. O, daar kwam meester net de trap af.

„Zo, ben je daar al, Paul?”

Hij keek neer op de beide jongens en zei toen: „Frits heeft je al binnen gelaten, zie ik. Ja, dat is Frits. Kijk hem maar

eens goed aan, want morgen komt hij bij ons op school, óók in de vijfde klas."

„O,” zei Paul.

Even keek hij naar de andere jongen en dacht: Zou die ook ziek zijn geweest? Hij ziet zo bleek. Alsof meester zijn gedachten had geraden, zei hij:

„Frits is een neefje van me en hij is ziek geweest, net als jij. Hij moet nu weer sterk worden van de boslucht. Daarom blijft hij een week of acht hier, begrijp je?"

Langzaam kwam meester verder de trap af.

Nadenkend keek hij de jongens aan, zei toen: „Wil jij geen vriend van Frits worden, Paul? Dat zal Frits wel prettig vinden. Kun je hem eens wat laten zien van ons stadje en van de bossen en zo. Ja?"

Verlegen keek Paul voor zich.

„O ja,” zei hij alleen, „dat wil ik wel. En we hebben ook een schommel achter ons huis!"

„Kijk eens aan,” lachte meester, „dat is prachtig.”

Toen, ineens:

„Houd jij ook van muziek, Frits?"

„Ja, oom!"

„Ook van draaiorgels?"

„Ja, oom!" Frits begreep maar niet, wat oom bedoelde.

„Ook van draaiorgels met knikkende poppen er op?"

„Met knikkende poppen?" De jongen begreep er niets van. „Wat bedoelt u?"

„Niks,” zei meester, en hij lachte tegen Paul, die ineens een erge kleur had gekregen. „Kom, joh, we gaan aan onze sommen beginnen.”

Toen Paul later op de avond naar huis terug liep, bracht Frits hem een eindje weg.

't Is wel een aardige jongen, dacht Paul.

Hij luisterde naar de verhalen, die zijn nieuwe vriend vertelde, van Amsterdam, van Schiphol en Artis en dat het altijd zo druk was in de hoofdstad.

„Drukker dan hier?” wilde Paul weten.

Frits lachte hardop: „Wel honderd keer zo druk en ook wel duizend keer.”

„O ja,” zei Paul met ontzag. Toen vertelde hij zelf over school en over het draaiorgel van vanmiddag.

„Dát was zo leuk, jong! Zo: Boeng-boeng, tsieng-boeng!”

Bij de kerk ging Frits terug.

„Nou, ajuus,” zei hij, „tot morgen!”

„Aju,” antwoordde Paul. Hij zwaaide met zijn hand, keek nog eens om, terwijl hij verder liep. Hij voelde zich zo blij opeens, dat hij begon te huppelen over het trottoir en zachtjes zong:

„Tsieng-boeng, tsieng-boeng,
Ik heb een nieuwe vriend,
En die heet Frits, tsieng-boeng.”

„Een mooie achternaam”, dacht Paul, „als je zó heet: Frits Tsiengboeng.”

Op het schoolplein, de volgende morgen, zag Paul zijn nieuwe vriend tussen de andere jongens in staan. Die gaapten hem aan, of hij een losgebroken leeuw uit Artis was.

Frits vond dat helemaal niet prettig en keek naar de overkant van de straat, waar het nieuwe huis van Bergsma werd gebouwd. Toen hij Paul zag, liep hij plotseling weg uit de kring.

„Ah Frits,” zei Paul. Meteen kwamen de andere jongens al weer om hem heen staan, want ze hadden de vreemdeling nog niet goed genoeg bekeken.

„Hij heeft twee ogen, net als wij,” zei Paul opeens, „en ook een neus en armen en benen. Jullie doen net, of hij een wereldwonder is een Chinees of zo. Kom, we gaan spelen. Krijgertje. Ik ben érn!” Hij begon al te tellen: „Tien, twintig... honderd! Ik kóóóm!”

De jongens stoven uit elkaar, Paul achter hen aan, om te tikken. Maar toen hij Henk het eerst tikte, gromde die

kwaad: „Blijf van me af, joh! Ik doe niet eens mee. Dat zie je toch wel!”

„O,” zei Paul, „ook goed.” Toen probeerde hij Frits te pakken te krijgen, maar die was hem te vlug af.

Om negen uur gingen de jongens het lokaal binnen. Frits bleef bij het bord staan en keek naar zijn oom, die de rijen langs zocht naar een geschikte plaats voor zijn neefje.

„Psst,” deed Henk geheimzinnig, „kom hier joh. Ik zit toch alleen.”

Maar dat durfde Frits niet. En hij zat liever bij zijn nieuwe vriend, die had ook geen buurman naast zich. Nog eens keek zijn oom de klas door, net of hij heel lang zoeken moest. Toen zei hij: „Ga maar naast Paul zitten.”

„Zie je wel,” dacht Henk. „Natuurlijk mag hij bij Paul zitten!” Woedend keek hij achterom, stak opeens zijn tong tegen Paul uit, net of die het helpen kon.

„Meesterslievelingetje,” zei hij zacht achter zijn hand. Kwaad schopte hij tegen de voetenplank, bonkte extra hard met zijn ellebogen op de bank. Paul werd voorgetrokken! Dat was gisteren al zo, toen hij het kwartje mocht brengen aan de orgelman en nou weer. Hij wou nooit meer met hem spelen. Er waren andere jongens genoeg en Frits vond natuurlijk ook niks aan Paul.

Heel de morgen dacht Henk er aan. Wat zou 't leuk geweest zijn, als Frits bij hém had mogen zitten. Even kwam het wel bij hem op, dat het niet eerlijk was, kwaad op Paul te zijn. Die kon er toch niets aan doen?

Maar die gedachte schudde hij van zich af.

Dat meesterslievelingetje!

Hij hoorde maar half, wat meester vertelde en toen Paul voor het bord moest komen, kwam er plotseling een lelijke gedachte bij hem op.

Meteen stak hij zijn been buiten de bank. Paul struikelde, sloeg voorover, wist zich op het laatste ogenblik nog aan een

bank vast te grijpen. Bijna rolde hij tegen meesters tafeltje aan.

Woest sprong hij overeind.

„Gemene valserik,” siste hij. Hij balde zijn vuisten, alsof hij Henk aan wilde vliegen en zijn ogen schoten vuur.

Als meester er niet geweest was, had hij er vast op geslagen.

Nu suste die:

„Kalm een beetje, jij!”

En tegen Henk zei hij scherp: „Waarom houd je je benen niet onder de bank, Henk?”

„’t Kwam per ongeluk,” hakkelde de jongen.

Hij kreeg een kleur en durfde meester niet aanzien. Dat is een leugen, wist hij, want ik deed het met opzet. Maar voor geen honderd gulden zou hij het meester durven zeggen.

Hij greep zijn potlood en begon ijverig sommen te maken.

Toch lukte het die morgen niet, want hij moest steeds aan Paul denken. ’t Was net, of een duiveltje in zijn hart zat, dat hem opstookte: „Waarom mocht jij gisteren niet naar de orgelman? Waarom mocht Frits niet bij jou zitten? Jij bent toch de beste van de klas? Jij kunt veel beter leren dan Paul!”

Om twaalf uur, in de gang, zei Henk tegen Frits:

„Ga je zo ver mee? We moeten dezelfde kant uit.”

„Goed,” zei de ander, blij, dat hij meteen opgenomen werd in de kring van de jongens. „Dan moet je even wachten op Paul, dan gaan we met z’n drieën.”

„Dank je wel,” gromde Henk. Zou ie nu ook nog met het meesterslievelingetje over straat lopen.

Hij keerde zich om, liep het speelplein af.

Nog één keer keek hij om, om te zien, of Frits hem achterna kwam.

Toen haalde hij met een onverschillig gebaar de schouders op, liep Kobus achterna en slenterde met hem naar huis.

„Die nieuwe jongen kan maar best leren,” zei Kobus meteen. „Hij had alle sommen af.”

„Kan me geen lor schelen,” antwoordde Henk. „’t Is een

neefje van de meester. Die zal hem wel allemaal tieren geven ! Dat wordt het tweede meesterslievelingetje in de klas, zul je zien."

„Ben jij dan het eerste?" wilde Kobus weten.

Hij keek van opzij naar Henk. Wat deed die woest, vanmorgen. Hij leek wel een nijdige spin.

„Poeh!" bromde de ander verontwaardigd, „Paul bedoel je zeker. Die wil nu de vriend worden van Frits. Dan krijgt hij vast mooie cijfers van meester."

Ineens liet hij Kobus in de steek, holde op een draf naar huis en was boos op alle mensen van de hele wereld.

In het zwembad

Voor de ingang van het zwembad stonden wel honderd jongens, met hun badgoed onder de arm te wachten, tot de poort open zou gaan en ze binnen mochten komen.

„Is 't nou nóg geen halfvijf?” zei er een. „Ik kook bijna, zó heet is het.”

Met zijn handdoek veegde hij zich het zweet van het gezicht. „'t Water is wel honderd graden, denk ik.”

Hij pufte als een stoommachine en probeerde door een gaatje in de deur te kijken, of de badmeester nou nooit eens kwam.

Voor in de rij stonden Frits en Paul. Ze mochten vandaag ook zwemmen en hadden uit school direct hun badgoed gehaald, om daarna zo gauw mogelijk naar het zwembad te hollen.

„Kun jij zwemmen?” wilde Frits weten.

„Ik? Als een baksteen. In het pierenbad, met de voeten aan de grond! En jij?”

„Als een walvis. Ik schiet door het water! Zul je straks es zien.”

Ongeduldig trappelden ze met hun voeten op de grond, omdat het zo verschrikkelijk lang duurde.

„Die badmeester kan wel in slaap gevallen zijn,” dacht Paul en Frits zei: „Als ie maar niet verkookt is. Of misschien staat zijn horloge stil.”

Maar eindelijk toch ging de poort open. Toen waren de jongens niet meer te houden. Als een wilde troep renden ze het terrein van het zwembad op en bestormden de badhokjes. En even later sprongen de eersten al van de wal in het frisse water.

„Lekker, jongens!” zei Paul. Hij was één der eersten, die in het water was. Frits stond nog aan de kant, probeerde voorzichtig met zijn voet, hoe het water was.

„Koud,” zei hij en trok met een benauwd gezicht zijn grote teen uit het water.

Een paar jongens lachten hem uit.

„Koud? Je bent mal! Als je er eerst maar door bent. 't Water is juist fijn. Je moet er ineens inspringen. Vooruit.”

„Daar gaat ie dan,” riep Frits en meteen plonsde hij in het nat. Even rilde hij, toen het water over zijn rug stroomde. Maar toen hij er één keer door was, wist hij ook, dat het water lekker was.

Hij begon, in wilde jool, met het water te spatten, zodat de druppels hem om de oren vlogen. Paul deed mee en nog andere jongens en plotseling was het een heel watergevecht daar in het zwembad.

Toen Frits er genoeg van had, ging hij met andere jongens op het vlot zitten. Ze probeerden elkaar er af te duwen en dan schaterde hun lach eensklaps op, als er één kopje onder ging.

De badmeester, die een jongen aan de hengel had, keek zo nu en dan eens, of alles goed ging. En toen Paul wat te dicht bij het derde bad kwam, waar het al aardig diep was, floot hij op zijn fluit.

„Héla, jij, kun je zwemmen?!”

Zijn vinger wees dreigend naar Paul.

De jongens hielden even op met spelen, keken naar wat er gebeuren ging. Met de badmeester viel niet te spotten. 't Was een bovenste-beste man, maar je moest precies doen, wat hij zei, anders was hij niet gemakkelijk. Verleden week was er een jongen, zonder diploma, stiekem in het diepe bad gegaan, hoewel de badmeester het hem verboden had. Oei, wat was die kwaad geworden.

Nee, 't was een beste man, maar wee je gebeente, als je niet precies deed, wat hij zei.

Paul, die niet eens begreep, dat de badmeester het tegen hém had, keek ook op, maar zei niets.

Even liet de badmeester zijn hengel in de steek, kwam een stap naar voren. Weer ging zijn vinger dreigend naar Paul: „Jij daar, zwartkop, wil je wel eens één, twee, drie teruggaan? Moet je verdrinken? Vooruit, anders zal ik je halen!”

Paul kreeg een kleur als vuur. Hij maakte maar gauw, dat hij terug kwam, keek nog een keer achterom, om te zien, of de ander soms in het water ging.

Gelukkig, het viel mee en Paul lachte al weer tegen Frits.

Plots zag hij tussen de jongens het grinnikend gezicht van Henk en hoorde hij hem zeggen:

„Dat jóh kan nog geen slag zwemmen en wil toch al in het diepe bad! Hij denkt zeker, dat hij een waterrat is!”

„Gaat jou dat wat aan!” snauwde Paul terug. Hij deed een stap in Henks richting, maar die lachte hem uit, dook onder water en kwam een heel eind verder weer boven. Toen wuifde hij met zijn hand en sarde: „Daag!”

Een uur in het zwembad is gauw om. Veel te gauw naar de zin van de jongens klonk het fluitje van de badmeester: „Aankleden!”

Met tegenzin klauterden ze tegen de kant op. Een enkele dook gauw een keertje onder of sprong nog eens van het vlot af. Traag zwommen ze toen naar de wal en liepen naar de badhokjes. terwijl de zon glansde op hun natte lichaam.

„Daar gaat de waterrat ook”, zei Henk opeens. Zó hardop, dat iedereen, ook Paul, het horen kon.

Die haalde verachtelijk de schouders op, zei alleen: „Opschepper!”

Het stak Henk, dat een paar jongens begonnen te lachen en ineens zei hij fel: „In school ben je meesters jochie, maar het lievelingetje van de badmeester ben je nog lang niet.” Hij keek de jongens aan of hij zeggen wilde: „Die zit.”

Woede vlamde in Paul op. „De lafaard!” dacht hij. „Dat zei hij laatst op school ook al: „Meesterslievelingetje!”

Onwillekeurig balden zich zijn vuisten. Hij liep regelrecht op Henk toe, met een kleur als vuur. „Zeg dat nóg eens!” siste hij. Hij stond daar, met fonkelende ogen, klaar om de ander aan te vallen.

Een ogenblik aarzelde Henk. Iets in Pauls stem waarschuwde hem, voorzichtig te zijn. Maar toen hij de ogen van al de jongens op zich zag gericht, zei hij weer: „Meesterlievelingetje!”

Pats!

Voor Henk er op verdacht was, gaf Paul hem een stomp tegen de borst, dat hij achteruit wankelde. Gelach klonk op en dat maakte Henk razend.

Plots richtte hij zich op, stormde op Paul toe. Ze grepen elkaar vast, probeerden elkaar op de grond te gooien.

't Werd een zwiiggend worstelen, met op elkaar geklemde tanden. Snel ging hun adem en hun handen grepen. Pauls haren hingen als één natte lok voor zijn ogen, zodat hij haast niets kon zien. Hij wist, dat Henk sterker was, maar zijn woede gaf hem kracht en met een snelle beweging probeerde hij zijn tegenstander op de grond te krijgen. Het lukte niet.

En onstuimig kwam Henk opzetten, zijn sterke handen knepen in Pauls arm, zodat die het bijna uitgilde van de pijn. Eén ogenblik was hij alles om zich heen vergeten: de jongens, Frits, de badmeester, die vanuit zijn hokje naar hen keek en zich afvroeg, wat dat troepje jongens daar deed. Even sloot Paul de ogen, voelde hij feller de pijn in zijn armen; toen sloeg hij als een razende in blinde woede van zich af.

„Blijf van me af!” gilde hij. „Blijf van me af, zeg ik je! Ik zal . . . ik zal!” Hij kon geen woorden meer vinden, zo kwaad was hij. Hij sloeg en trapte om zich heen en zo hevig was zijn aanval, dat de ander hem even moest loslaten. Van dat ogenblik maakte Paul gebruik, om zich met volle kracht op zijn tegenstander te werpen. Met heel zijn gewicht bonkte hij tegen Henk aan.

Die wankelde, viel.

Maar vóór Paul boven op hem zat, was de ander al weer opgesprongen. Snel keek hij om zich heen. Toen bukte hij zich, greep een steen, en wierp zich op Paul, om hem met de steen te bewerken.

Het was alles zo snel gegaan, dat de jongens niet eens goed begrepen, wat er nu gebeuren ging.

Maar Frits zag het wel.

Tijdens het gevecht had hij geen hand uitgestoken, om Paul te helpen. „Dat zou niet eerlijk zijn,” bedacht hij; „als er twee vechten, mag een derde er niet bij komen.”

Maar toen hij zag, dat Henk een steen greep, sprong hij plots naar voren.

„Dat 's gemeen!” schreeuwde hij. En juist, toen Henk opnieuw de arm ophief, om Paul met de steen een slag te geven, greep Frits die arm vast, duwde Henk ruw opzij.

„Dat 's gemeen!” zei hij weer en ging tussen de beide vechtersbazen in staan.

„Jij doet vals!” schreeuwde hij Henk in het gezicht.

Eén enkele seconde zagen de jongens elkaar aan. Henk zag iets in Frits' ogen, waarvoor hij de zijne neersloeg. Hij liet de opgeheven arm zakken, de steen viel op de grond.

Misschien zou het gevecht opnieuw begonnen zijn, als de badmeester niet naar hen toe gekomen was.

„Wat is dat hier?” vroeg hij streng. „Vechten?”

Hij spuwde in zijn handen, wreef ze over elkaar en zei:

„Wacht, dan doe ik mee!”

Eén voor één keek hij de jongens aan, gebod toen: „Aankleden. Mars! En als je me dat nog eens probeert, komen jullie de hele zomer niet meer in het bad, begrepen?”

„Ja, badmeester,” zei Paul zacht.

Henk knikte alleen. Toen liep hij langzaam naar zijn badhokje. „'k Zal hem wel krijgen,” zei hij zacht, als tot zichzelf.

Varen op de beek

„Zijn we d'r nou al gauw?” vroeg Frits voor de tiende keer. „Je zegt altijd maar: Nog vijf minuten, nog vijf minuten, en we komen er nooit. 'k Zie alleen maar bossen en nergens beken.”

Hij liet de beide benzineblikken, die hij onder de armen droeg, vallen en ging met de rug tegen een dikke spar zitten. Hij veegde zich het zweet af met de mouw van zijn kiel en zuchtte: „'t Is honderd graden in de schaduw en twee honderd in de zon.”

„We zijn er nou zo,” moedigde Paul aan. „Nou echt nog vijf minuten. Zie je dat bos daar? Dat is het Reigersbos. Daar mag je niet komen. Verboden toegang. Artikel 461. Maar daarvóór stroomt de beek. Vooruit, nog eventjes!”

Frits keek op. „Als 't nou nóg een half uur duurt, schei ik er uit,” zei hij, „dan varen we maar niet.”

Hij strompelde op, greep zijn benzineblikken en sjokte weer achter Paul aan.

Die had ook twee lege bussen bij zich en liep nu met grote stappen door het bos.

„Hij ruikt het water,” dacht Frits. En ja hoor, even later stonden ze werkelijk op de hoge oever van de beek en beneden hen stroomde het heldere water. De zon plensde daar gouden plekken over heen en het water bewoog zacht. „Net een echte zee,” vond Frits en Paul keek hem aan, of hij zeggen wilde: „Nou, wat heb ik je gezegd? Is dat een fijne beek of niet?”

De jongens liepen de wal af, stonden nu op de plaats, waar het water vlak langs hun voeten stroomde.

„Is 't hier diep?” wilde Frits weten, maar Paul lachte: „Diep?! Nee hoor! 't Kan niks geen kwaad.”

Toen begon hij zijn zakken leeg te pakken. Onder een spijker, een potlood, een zakdoek, een stukje kam met een dropje er aan vastgekleefd, drie bruine bonen, een gometje en een opschrijfboekje kwam een eind touw te voorschijn. Een mooi, groot stuk en, samen met Frits, bond hij de bussen aan elkaar. Nog één keer voelde hij, of ze goed vast zaten. Toen juichte hij: „'t Schip is klaar! Varen maar!!”

Voorzichtig droegen ze hun boot naar het water en Paul probeerde met zijn voet, of hij goed hield. Daarna zocht hij een stok, om straks te kunnen duwen en heel voorzichtig ging hij op de blikken zitten.

Natuurlijk mocht Paul het eerst, want hij had de lege bussen van zijn buurman gekregen, die een garage hield.

Frits keek van de kant af toe, hoe het ging.

Even schommelde de boot, net of hij zo om zou slaan, maar toen Paul goed in het midden zat, gleed hij, net als op een echt schip, van de kant af.

„Hoera!” schreeuwden de jongens. Frits stond op de wal te dansen van plezier. Hij had er nu toch geen spijt van, meegegaan te zijn.

Ging dat even fijn op een eigengemaakte boot! Moest je zien! Paul duwde met zijn stok steeds verder van de kant; dan grepen de golfjes het schip vast en langzaam dreef het met de stroom mee. Met een glunder gezicht zat de jongen er op, maakte nog meer golven met zijn stok.

„Wat stormt het, hè!” schreeuwde hij naar de wal. „Net als in de golf van Biskaje. Ik ben de kapitein. En dit is een roversschip. Paul Jonas ben ik!”

Wild sloeg hij met de stok in het rond, om de vijand op de vlucht te drijven. Tot het zeeroversschip bedenkelijk heen en weer wiegde en de dappere kapitein maar gauw heel stil ging zitten om niet over boord te slaan.

Toen de boot tegen de kant dreef en Paul heel voorzichtig op de oever was gekropen, mocht Frits een keer.

Die stond al te trappelen van ongeduld.

„Ging 't fijn?!” vroeg hij nog eens.

„Nou!” zei de ander, „net of je op een grote stoomboot bent, midden op de oceaan, met allemaal water om je heen.”

Toen kroop Frits op de bussen en duwde voorzichtig af met de stok.

„Midden op blijven zitten,” waarschuwde Paul nog, „anders krijgen de haaien je te pakken.”

Daarop gleed, voor de tweede maal, het schip naar het midden van de beek.

Even had Frits angstig naar het water gekeken. Zó diep zakten de bussen er in weg!

Maar al spoedig kende hij geen vrees meer en dapper zwaaide hij zijn stok boven het hoofd.

Paul, op de kant, lachte om Frits, die, in een overmoedige bui heen en weer ging schommelen en zong:

„Alle eendjes zwemmen in het water . . .”

En toen . . . toen gebeurde het.

Geen van de beide jongens had gezien, hoe het touw, waarmee de bussen aan elkaar waren verbonden, losgeraakt was, maar juist toen Frits uit volle borst begon te galmen:

„Falderalderiere . . . falderalderare . . .” begonnen de vier bussen uit elkaar te drijven, elk een andere kant op.

Paul zag het het eerst.

„O, pas op! Pas op!!” gilte hij.

Frits, geschrokken, keek op, begreep niet, wat zijn vriend bedoelde. Hij zag om zich heen, om te ontdekken, van welke kant het gevaar dreigde. Toen viel zijn oog op de benzineblikken, die steeds verder uit elkaar dreven.

Hij deed zijn mond open, begon te gillen. De stok viel uit zijn handen, hij deed een vergeefse poging, de bussen nog bij elkaar te houden. Het gaf allemaal niets.

Steeds verder dreven ze uit elkaar, steeds dieper voelde hij zich wegzinken.

„Paul! Paul!” schreeuwde hij nog. Hij stak zijn armen uit als een drenkeling die wegzinkt in het donkere water.

Hij voelde, hoe het water door zijn broek drong.

„Hi-hi-hi-hèlp! Hè-è-hèlp!” hikte hij. Toen kantelde de bus en schoot Frits het water in.

Het ging allemaal zó snel, dat hij nauwelijks beseftte, wat er gebeurde, toen het water al over hem heen spoelde.

Het drong zijn neus binnen en hij kon geen ademen. Hij dacht, dat hij stikken zou, zó benauwd kreeg hij het.

Even maar!

Toen voelde hij de bodem van de beek onder zich. Hij richtte zich op, zag Paul en de bomen en de wegdrijvende benzineblikken.

En zichzelf, zoals hij daar stond, midden in het woelende water van de beek. Met ogen, nog groot van angst, keek hij Paul aan.

Toen strompelde hij naar de kant.

„Wat moeten we nou?” vroeg Paul, toen Frits op de wal stond. „Als je oom het merkt!”

Het schokte door de jongen heen toen hij daaraan dacht. Meester was op school al zo streng en als Frits nou als een snoek thuis kwam!

„Ja, ik weet 't ook niet,” zei Frits bedrukt. Nadenkend streek hij door zijn natte haren.

Het water druppelde uit de pijpen van zijn broek.

„Ik ga zó niet naar huis,” zei hij toen. „De mensen lachen me allemaal uit. Ik zal wel oppassen!”

„Als de jongens je zien, lopen ze de hele straat achter je aan,” voorspelde Paul somber.

Hij ging maar vast de blikken uit het water vissen.

„'t Was zo mooi begonnen,” dacht hij; „jammer, dat het touw het niet gehouden had.”

Toen, plots schoot hem iets te binnen.

„Weet je wat?” zei hij, „we gaan je kleren drogen in de zon. In een half uur ben je kurkdroog! Dan merkt je oom er niks van.”

Even lichtten Frits ogen op.

Ja, als dat kon!

Daarop keek hij om zich heen, tussen de stammen van de bomen door.

„Als d'r maar geen mensen komen,” aarzelde hij.

„Nee, ik doe het toch niet, hoor. Als de mensen me zien...!”

Teleurstelling trok over zijn gezicht. Even had hij gedacht, dat het zou kunnen. Maar je kon nooit weten, wie hier rondliepen in het bos.

„Dan gaan we naar 't Reigersbos!” wist Paul. „Daar mag nooit iemand komen. Nooit! Wie daar komt, krijgt boete. Misschien gaat hij wel in de gevangenis. Zullen we...?”

Hij keek Frits aan.

Zou die durven?

„Maar als ze óns dan snappen?” aarzelde die.

„Kan niet,” zei Paul beslist. „D'r komt nooit iemand! Geen mens! Je ziet er geen kip. Ga maar mee!”

Aarzelend liep Frits zijn vriend achterna.

Het water zoefde in zijn schoenen, de natte kleren plakten aan zijn lichaam.

Even rilde hij en hij vond zichzelf op dat ogenblik een heel ongelukkig jongetje.

Alleen de gedachte aan het Reigersbos troostte hem een beetje.

Gesnapt in het Reigersbos

De toppen van de bomen bewogen in de wind. Het zachte ruisen was het enige geluid in het Reigersbos. Alleen kwam van ver het gekwetter van reigers en het kloppen van een specht.

Een enkele eekhoorn schoot omhoog, een spar in, gluurde met zijn fonkelende ogen tussen de groene naalden door naar mogelijk gevaar.

In deze eenzaamheid van groen en bossen, met het blauw van de hemel hoog boven hen, had Frits zijn kleren gedroogd op een zonnig plekje, dicht bij de vijver.

Hij was juist bezig, zijn blouse aan te trekken, de nog klamme mouwen over zijn arm te stropen, toen ze beiden opschrokken van een geluid achter hen.

Gelijktijdig draaiden ze het hoofd om, keken in dezelfde richting.

Wat was dat?

Frits bleef doodstil staan, zijn ene arm omhoog, de kiel half over zijn borstrok getrokken. Onrust leefde in zijn ogen en even keek hij Paul aan.

„Wat was dat?” fluisterde hij.

De ander antwoordde niet, haalde de schouders op.

Zijn lichaam iets voorover gebogen gluurde Paul tussen de struiken door.

„Een beest misschien,” dacht hij. „Misschien wel een wild varken of een hert.”

Bang was hij niet. Wie kwam hier nou in het Reigersbos, waar het toch verboden toegang was?

Tot hem plotseling de schrik in de benen sloeg.

Een beest, een groot, bruin beest, met blinkend witte tanden, wrong zich tussen de takken van het struikgewas door.

Zijn ogen lichtten vals, een nijdig gegrom wrong zich uit zijn keel.

„Een . . . een . . . hond!” hakkelde Frits. Hij deed een stap achteruit, toen het beest naar hem toesloop, de kop gebogen, alsof hij zo op de jongen wou springen.

Hij dacht dat het beest meteen de tanden in zijn kuiten zou zetten of zijn broek aan flarden zou scheuren. Hij wilde weglopen, maar het was, of zijn voeten aan de aarde vastgegroeid waren. Wild klopte zijn hart van angst. Hij zag, hoe Paul langzaam achteruit liep, steeds verder. Hij had de handen gestrekt, als wilde hij het ondiep afweren. Toen, in zijn angst, begon Frits te gillen en zonder zich te bedenken draaide hij zich om, en schoot het bos in. Hij dacht in het dichte struikgewas de nijdige hond gemakkelijk te kunnen ontlopen, maar het beest zat hem met één sprong op de hielen en in radeloze angst begon Frits van zich af te trappen.

Van dichtbij klonk plots het scherpe geluid van een fluit door het bos en ogenblikkelijk liet de hond hem in de steek. Toen hij zag, dat het dier met grote sprongen door de struiken heendrong, haalde de jongen verlicht adem.

Tot . . . een hand de takken opzij schoof. Toen stond er een man vóór hem, een oude man, in een groen pak.

„De – de boswachter,” stotterde Paul. Hij was plotseling bleek geworden, dacht er aan, dat ze op verboden terrein liepen, aan een bekeuring, aan boete en aan de gevangenis.

„Zo – zo,” kwam de zware stem van de boswachter. Hij deed een stap naar voren en keek beurtelings de jongens aan met zijn kleine, scherpe ogen, alsof hij dwars door hen heen wilde kijken.

„Zo – zo,” zei hij nog eens, en toen hij zag, hoe angstig Frits naar de hond keek, commandeerde hij: „Af Donald.” De hond legde zich nu aan de voeten van zijn baas, maar de ogen waren strak op de jongens gericht.

„k Zou maar niet weer op de vlucht slaan,” raadde de man, „want hij heeft je te pakken, voor je tien kunt tellen en reken maar, dat er dan niet veel van jullie overblijft.”

„Ja, meneer,” zei Paul zacht.

„Nee, meneer,” zei Frits nog zachter.

„En kom nou maar eens dichterbij,” gebod de boswachter. Zijn stem klonk streng. Zijn hand tastte naar zijn zak en daar kwam het opschrijfboekje al te voorschijn.

„O nee, nee, meneer,” zei Paul angstig. „We hebben niks gedaan. Echt niet, meneer.”

„Niks gedaan?” verwonderde zich de boswachter. „Zijn jullie niet in het Reigersbos? En is dat niet verboden? Kunnen jullie soms niet lezen, wat er op het bordje staat?”

Hij toverde een stompje potlood te voorschijn uit een andere zak, likte aan de punt en begon te schrijven.

„Je naam?” Hij keek Paul aan. Die fluisterde, hoe hij heette.

„En je woont?”

Na Paul kreeg Frits een beurt en toen vroeg de boswachter: „Ben jij nog familie van de meester van de school? Die heet net zo!”

„Ja,” antwoordde Frits zacht. Hij boog het hoofd. Twee dikke tranen rolden op zijn blouse. Hij dacht er aan hoeveel boete hij wel niet zou krijgen. Die moest oom dan voor hem betalen. Want hij had niet zoveel geld.

De boswachter klapte zijn boekje dicht, borg het op. Toen keek hij weer naar de jongens en zei:

„Dat zal jullie ieder vijf gulden kosten of een dag of wat in de gevangenis.”

„Vijf gulden!” schrok Paul. Hij dacht er aan, dat zijn hele spaarpot er aan zou gaan en wat ze thuis zouden zeggen als ze het hoorden.

„Vijf gulden!” zei ook Frits. En toen: „Meneer, we hebben heus niks gedaan. We hebben alleen maar mijn kleren gedroogd.”

„Vijf gulden of vijf dagen,” zei de man streng. Hij keek naar Frits' kleren, zag hoe gekneuterd ze waren van het

wringen. Zouden de jongens dan niet achter de reigers hebben gejaagd?

„Zo,” zei hij, „dus je hebt ook nog in het water gelegen. Mooie jongens zijn jullie.”

Daarop vroeg hij weer: „Wat voor familie ben jij van de meester?”

„Hij is mijn oom,” vertelde Frits.

„Nou, je oom mag blij zijn met zo'n neefje. 't Is te hopen, dat hij je straks eens flink over de knie legt, daar zal je van opknappen.”

Verbeelde Paul het zich, of trok er even een glimlach over het gezicht van de boze man?

Toen wees de boswachter op de benzineblikken.

„Wat moeten die dingen hier? Kwajongensstreken uithalen, hè?”

„Nee, meneer.” Het was Frits, die het zei. Hij deed een stap naar voren, keek de boswachter open en eerlijk aan.

„We hebben schuitje gevaren, meneer. In de beek. En toen ik er op zat, liet het touw los en de blikken gingen alle kanten uit en ik viel in het water. En toen waren we bang, dat er mensen zouden komen en toen zijn we in dit bos gegaan en toen heb ik de kleren gedroogd.”

„En toen hebben jullie achter de reigers zitten jagen,” ging de boswachter verder, „en toen hebben jullie de boel hier vernield, hè? Ik ken dat wel. Als je 't vraagt, hebben ze nooit iets gedaan. En jullie wisten natuurlijk niet, dat het hier verboden terrein was?”

Hij keek nu naar Paul. Die sloeg zijn ogen neer en zei zacht: „Dat wisten we wèl, meneer. We dachten, dan zien de mensen ons niet.” Toen, plotseling, sloeg hij zijn ogen op en keek de boswachter aan.

„Maar we hebben niet achter de reigers gejaagd en ook niets vernield.”

„Nee, echt waar niet,” hielp Frits.

De man dacht even na. Het had hem getroffen, dat de jongens er eerlijk voor uit kwamen, dat ze wel wisten, dat het

Reigersbos verboden terrein was. Ze hadden hem recht in de ogen durven zien. Hij wist, dat ze de waarheid spraken. Dat stemde hem ineens veel vriendelijker, want hij hield van eerlijke jongens.

„Nou goed,” zei hij aarzelend. „Ik zal aannemen, dat jullie hier geen kwaad uitgespookt hebben. Maar in ieder geval hebben jullie op verboden grond gelopen en daar staat straf op. Nou raad ik je aan, één, twee, drie rechtsomkeert te maken en nooit van je leven weer een stap in dit bos te zetten. Begrepen?”

„Ja, meneer,” stamelden ze allebei.

„Jullie namen staan in mijn boekje. En wee je gebeente, als ik jullie nog één keer hier tegenkom. Ik beloof je, dat Donald dan een lekker hapje zal hebben.”

„Ja, meneer,” zeiden ze weer.

„En krijgen we dan geen bekeuring?” waagde Frits nog te vragen. Hij dacht al maar aan de vijf gulden, die oom zou moeten betalen.

„We zullen 't nooit weer doen,” beloofde Paul.

„Ik zal er nog wel eens over denken,” baste de man terug. „En nou: Ingerukt, mars!”

De jongens trokken af. Ze namen hun benzineblikken mee, maar vergaten te groeten en durfden geen enkele keer achterom te zien. Ze hoorden niet, dat de boswachter tegen Donald zei:

„Jij bent een brave hond. Maar die twee daar zien we hier niet terug, dat vertel ik je.”

De jongens zagen niet, dat hij voor de tweede maal aan zijn potloodstompje likte, voordat hij twee forse strepen door de namen van de jongens haalde. Toen klapte hij het boekje dicht.

De jongens dachten er alleen maar aan, dat ze deze middag heel wat beleefd hadden en er toch zo goed afgekomen waren.

De oude watermolen

Enkele dagen later werd er op een avond gebeld aan het meestershuis.

Meester zelf deed open, ging zijn bezoeker voor naar de huiskamer, waar zijn vrouw en Frits zaten. De jongen las een prachtig boek, maar keek snel op, toen hij stemmen hoorde in de gang.

Wie kwam daar met oom mee?

Waar had hij die stem meer gehoord?

Hij wist het niet, maar voelde zich niet erg op zijn gemak. En toen de deur open ging, zag hij.

Het bloed stuwde naar zijn hoofd. Strak keek hij in zijn boek, durfde niet op te kijken. Maar de letters dansten voor zijn ogen en het was, of daar maar één woord stond op die hele bladzijde; met grote, zwarte letters leek het gedrukt:

„Reigersbos.”

Want, in de deuropening stond . . . de boswachter in zijn groene pak.

Hij gaf mevrouw een hand, kwam toen naar Frits toe.

„Dat is mijn neefje,” zei de meester. „Frits”.

„Wat deed de jongen vreemd,” dacht hij. „Net of hij de bezoeker niet aan durfde kijken. En hij had zo'n kleur!”

Even gluurde Frits naar de deur. Zou hij proberen, weg te sluipen? Oei, oei, wat een benauwd ogenblikje was dat! Nu zou zo meteen de boswachter beginnen: „Ja, meester, uw neefje heeft een bekeuring. Vijf gulden of vijf dagen.” Het angstzweet stond de jongen op het voorhoofd en zijn oren gloeiden van benauwdheid.

„Nou komt het,” dacht hij. „Nou begint hij zo te praten.”

„Zo – zo,” zei de boswachter langzaam, „is dat een neefje van u?”

Dieper boog Frits over zijn boek. Hij zag niet de lichtjes in de ogen van de man tegenover hem, de glimlach, die om zijn mond trok.

Ondertussen vertelde meester, dat de jongen enkele weken in deze bosrijke streek zou blijven, voor zijn gezondheid.

De man knikte.

„Ja, ja, dat is prachtig. Moet ie maar veel de bossen in trekken, dat is gezond. Hij kent de weg zeker al? Moet ie de kant eens opgaan van de beek. Daar is het zo mooi! Daar kun je ook fijn varen. Een paar dagen geleden waren er nog jongens met benzineblikken, daar hadden ze een schip van gemaakt.”

„O ja?” zei mevrouw.

„Ja, dat ging prachtig natuurlijk. En dan heb je vlak daarbij het Reigersbos. Daar is het ook mooi!”

„Ik dacht, dat daar niemand komen mocht.” meende meester.

„Mag ook niet. Streng verboden toegang. Frits moet maar eens kijken naar het bordje, dat er bij staat. Vijf gulden of vijf dagen, als je daar in komt. Maar Frits zal daar wel nooit komen.”

„Nee, dat doet Frits niet,” zei meester met overtuiging. Hij begreep niet goed, wat de boswachter wilde.

„Had u een boodschap voor mij?” vroeg hij daarom.

„Ja zeker, meester,” vervolgde de ander langzaam.

Hij keek naar Frits. Wat zat die jongen in de rats! Hij schoof maar op zijn stoel heen en weer en durfde nog steeds niet opkijken.

Nou kwam het. Nu zou de boswachter alles vertellen. Hij had moeite, zijn tranen in te houden. Zou hij zijn boek dichtdoen en zeggen, dat hij naar bed ging? Hier langer in de kamer blijven, kon hij niet. Hij moest weg, want hij voelde zich als in een cel, met tralievensters en een ijzeren deur.

En toen – net toen hij op wou staan – hoorde hij de boswachter zeggen:

„Ik heb een kleindochtertje, dat komt met September bij u op school, meester. Ik kom haar even aangeven.”

Met een ruk ging Frits' hoofd omhoog. Even keek hij de man bij de tafel aan, zag hij de pret in diens ogen, net of hij zeggen wou: „Wat heb jij lekker in de benauwdheid gezeten, Fritsje!”

Plots zakte alle angst weg uit de jongen en een grote blijdschap kwam er over hem. Wat een aardige boswachter was dat, om maar helemaal niks tegen oom te zeggen, van wat er gebeurd was in het Reigersbos.

Terwijl meester de naam van het meisje in een boek schreef, vroeg de boswachter: „Heb je ook een vriend, Frits?”

Eén ogenblik kwam de angst terug. Even maar! Toen zei hij: „Ja, meneer, Paul is mijn vriend.”

„Ah, Paul! Ja, die ken ik wel. Dat is een aardige jongen.”

Hij stond op, nam afscheid. Toen hij Frits een hand gaf, zei hij: „Heb je de oude watermolen al eens gezien?”

De jongen schudde het hoofd.

„En weet je 't plekje, waar de herten drinken? Ook niet? Nou, maar dat moet je toch eens zien. Weet je wat, kom Woensdagmiddag maar eens bij me met Paul, dan gaan wij samen naar de watermolen.”

„Ja, ja, meneer,” hakkelde Frits verlegen, „graag, meneer.”

„Afgesproken dan. Woensdagmiddag om drie uur! Paul weet wel, waar ik woon.”

En zo kon het gebeuren, dat de boswachter 's Woensdagmiddags met twee jongens door het bos liep, net of die nooit op verboden grond in het Reigersbos gelopen hadden.

„Pss . . .” zei de boswachter en wees naar het bos, dat donker afstak tegen de blauwe hemel.

Verschrikt stonden de jongens stil. Ze zagen naar de kleine vijver en de weerspiegeling van de bomen in het water.

Ze durfden zich haast niet te verroeren.

„Wat is er?” waagde Frits eindelijk te vragen.

„Ssst.”

De boswachter legde zijn vinger op de mond, hurkte neer

en beduidde de jongens, hetzelfde te doen. Toen fluisterde hij: „Kijk naar rechts, net voorbij het berkenboompje.”

En ja, toen ontdekten ze een kleine, lichtbruine figuur aan de rand van het water.

Het leek het beeld van een dier, dat daar neergezet was, maar ze wisten dat het geen beeld, maar een echte ree was. Het dier had de kop luisterend geheven, als vermoedde het onraad. Als de jongens goed keken, konden ze zien, dat de oren zacht bewogen. De lichte, bijna witte poten staken scherp af tegen het groen van de struiken.

De jongens hielden hun adem in.

„Zou zij nog dichterbij komen?” vroegen ze zich af. Plots zagen ze, hoe de ree de slanke hals boog en begerig het water van de bosvijver dronk.

Toen, even, bewoog Paul zich. Een takje kraakte.

Met een ruk hief de ree de kop, een rilling voer door het lichaam. Enkele seconden stond ze onbeweeglijk en duidelijk zagen de jongens haar spiegelbeeld in het even rimpelend water.

Met één sprong verdween ze toen tussen het groen.

De boswachter richtte zich op.

„Jammer, hè, dat ze weg is,” zei hij. „Maar jullie hebben dan toch een ree gezien. Als je hier 's morgens heel vroeg bent, kun je d'r veel meer zien. Soms wel tien!”

Ze liepen terug naar de watermolen, niet ver van het huis van de boswachter. Paul was hier wel eens meer geweest, maar Frits keek zijn ogen uit. Hij bleef lang staan kijken naar het half van steen, half van hout opgetrokken gebouwtje, naar de zware balken, die het dak droegen en naar de vele namen, die in de muren waren gekrast.

„Wat oud hè!” zei hij.

„Al meer dan honderd vijftig jaar. Mijn grootvader wist nog, dat het gebouwd werd.”

Ze liepen naar de achterkant, waar het water van de beek over een stenen dam naar beneden stortte.

Een tak kwam aandrijven, plonsde neer in de diepte, werd meegezogen door het wit-schuimend water.

„Net een wilde zee,” zei Frits.

Voorzichtig keek hij, vanaf de hoge kant van de waterval in de diepte. „Als je daar nou eens in viel,” dacht hij. Toen luisterde hij weer naar het altijd door ruisen van het water.

Maar het mooist was het grote molenrad, dat half in het water stond.

„Kan ie nog wel draaien?” wilde Paul weten.

De boswachter schudde het hoofd.

„Nee. Van binnen is het hout vermolmd en het ijzer verroest. We zullen eens even naar binnen gaan, dan kun je 't nog beter zien.”

„Naar binnen?”

Frits wreef zijn handen van plezier en keek naar Paul.

Boften ze even, dat ze zo iets moois van binnen mochten bekijken!

Daar haalde de man een grote sleutel voor de dag, ook al verroest. Je kon zien, dat het een heel oude sleutel was.

Toen de deur knarsend opendraaide, keken de jongens in de halfduistere, stoffige ruimte. In de hoeken was het geheimzinnig donker en boven in de molen kraakte en knerpte het, dat je er haast bang van werd.

Gelukkig maar, dat de boswachter er bij was. Die was niet bang.

Die stapte zo de molen binnen, tussen de wirwar van balken en vergaan hout door.

Hij wees de jongens de as, die dwars door de molen liep en die vroeger draaide, als buiten het water op het molenrad viel.

„En hier werd de rogge in gedaan of de tarwe. En kijk . . . hier kon je een zak onderaan binden, daar kwam het meel uit.”

In de hoek stond een laddertje, dat hen naar de zolder

bracht. Daar was het vuil en stoffig en het spinrag van jaren zat op de kleine ruitjes. Het was er nog donkerder dan beneden. Paul vond het maar angstig en fluisterde, als was hij bang, zijn eigen stem te horen.

„En hier wonen nu de spoken,” zei de boswachter geheimzinnig.

„Pas maar op, straks grijpen ze jullie nog bij de haren.”

De jongens lachten, maar ze vonden het wel griezelig.

„Komt hier nou nooit iemand in?” wilde Frits weten.

„Nooit,” antwoordde de boswachter. „Ik heb de sleutel en ik kom er zelf ook nooit. Nou gaan we weer naar beneden. Pas op, stoot je hoofd niet.”

Hij liep het laddertje af, met de jongens achter zich. Toen – ineens – viel Paul haast naar beneden van de schrik. In de hoek, waar een stapel oude planken lag, bewoog iets. Iets donkers vloog op hem af. Zijn hart bonsde van de schrik; hij strekte zijn hand uit, klaar, om van zich af te slaan, als dat onbekende, vreemde ding vlak bij hem was.

Hij gilte het uit en greep Frits bij de schouder. „Oo . . . oo . . . een . . . een beest!”

Zijn stem klonk vreemd, angstwekkend door de stilte.

Een klein, zwart beest schoot rakelings langs zijn hoofd, fladderde omhoog en verdween door een opening in het dak.

„Wat – wat is dat?!” gilte de jongen.

Even richtte de boswachter, onder aan de ladder, zijn hoofd op en lachte.

„Ben je bang voor een vleermuis?!”

Van de begane grond af keek hij naar Paul, die zich haastte, beneden te komen.

Die schaamde zich, dat hij zo gegild had, om niks eigenlijk, en was toch blij, dat hij weer buiten stond, in het licht van de zon en dat de boswachter met de grote sleutel de deur sloot.

Want dat ene ogenblik, toen er iets bewoog op de donkere zolder, was het, of een grijpende hand uit de duistere hoek naar hem toekwam.

En 't was toch maar een doodgewone vleermuis geweest.

Daar moet een stut onder die ene balk, dacht de boswachter onder het naar huis gaan. D'r zit een hele scheur in. Ik zal de timmerman eens waarschuwen.

Jongensruzie. Een club

Henk kwam tot de ontdekking, dat Paul een paar maal in de week naar het meestershuis ging.

„Zeker om met Frits te spelen,” dacht hij kwaad. „Hij wil natuurlijk het meesterslievelingetje blijven.”

Maar het wonderlijke was, dat Paul altijd op dezelfde tijd terugkwam en dat er iets bobbelde onder zijn blouse.

De volgende morgen vroeg hij er Frits naar, zonder dat Paul er bij was.

„Zeg, joh, wat doet Paul altijd bij je oom? Of gaat hij 's avonds nog met jou spelen?”

„Met mij spelen!?” verwonderde Frits zich. „Ben je mal! Hij komt niet bij ons om te spelen! Hij moet leren!”

„Leren?!” Nu was het Henk, die verbaasd keek. „Leren doe je toch op school? Of wil Paul zo knap worden, dat hij nog extra lessen krijgt?”

„Dat weet ik niet,” zei Frits. Hij had het gevoel, dat hij iets verkeerd gezegd had en zijn vriendje ontrouw was geworden, zonder dat hij het zelf wilde.

Daarom vergoelijkte hij nog: „Paul is toch ziek geweest, een hele tijd?! Nou, dan moet hij toch inhalen, anders kan hij niet meekomen in de klas.”

„O ja,” zei Henk alleen.

Er kwam een gemene trek over zijn gezicht, toen hij naar de andere jongens liep.

„Die Paul is zó stom,” zei hij, „die moet 's avonds nog sommen maken bij de meester aan huis. 't Is zó'n sufferd, dat hij vast blijft zitten, als hij dat niet doet.”

Even keek hij naar Paul, die juist het schoolplein opkwam. Toen zei hij, zo duidelijk, dat de ander het kon horen:

„Hij zou anders blijven zitten, maar nou mot ie elke

avond naar meester, om geholpen te worden, om tóch nog over te gaan. Heb je ooit zo'n grote stommerik gezien?"

Met een ruk draaide Paul zich om.

Hij had de woorden gehoord, begreep meteen, dat Henk hém bedoelde.

Hij liep op de jongen af, vroeg scherp:

„Wie zou d'r blijven zitten?"

Henk antwoordde niet. Hij lachte vals, dacht aan het gevecht in het zwembad en hield stijf de lippen op elkaar. Eén der jongens zei: „Paul is toch ziek geweest. Nou moet meester hem helpen. Dat geeft toch niks!"

„Wie zegt, dat ik blijf zitten?" vroeg Paul en de tranen sprongen hem in de ogen. Ze hielden hem voor een stommerik, voor één, die in de klas niet mee kon komen.

Hij keek naar Henk. Als die één woord zei, zou hij hem aanvallen.

Maar Henk stond daar, onverschillig, met de handen in de zakken.

Toen Henk geen antwoord gaf draaide Paul zich om, zocht Frits op.

En hij hoorde niet, dat Henk zei: „Geen wonder, dat je een meesterslievelingetje wordt, als je zo vaak bij meester over de vloer komt."

Het was vier uur en de kinderen legden de tekenschriften, waarin ze gewerkt hadden, aan de kant. Haastig borgen ze het gom en de potloden op. Een enkele rommelde nog wat in zijn vak.

„Waar heb je mijn blauwe kleur?" vroeg Paul aan de jongen vóór hem, die hij één van zijn kleurpotloden had geleend.

„Ik heb het aan Henk gegeven." De jongen porde Henk, die weer voor hem zat, in de rug.

„Geef dat kleurpotlood eens terug." Henk draaide zich om.

„Kleur? 'k Heb geen kleur van jou.”

„Wellis. Je hebt dat blauwe gehad van Paul. Ik heb het je zelf gegeven.”

„Niks van waar.” Onverschillig haalde hij de schouders op.

„'k Heb 't aan Henk gegeven,” zei de jongen tegen Paul, „maar hij wil 't niet teruggeven.”

„Dat is gemeen!” siste Paul. „Hij wil 't natuurlijk houden. Zul je mijn kleur teruggeven of niet?!”

Toen ging meester danken, maar Paul hoorde geen woord, van wat hij zei. Hij zou wel zorgen, gelijk met Henk buiten te zijn, want zijn kleurpotlood moest hij terug hebben.

Ook Henk hoorde meesters woorden niet. Hij had het potlood laten vallen; wist precies waar het lag, maar wilde het voor Paul niet oprapen.

Zacht lachte hij voor zich heen.

Maar buiten kreeg Paul hem te pakken.

„Jij hebt mijn kleur,” brieste hij. „Geef op!”

„Ik heb je kleur niet. Je hebt zeker niet goed geteld. Je moet nog leren tellen.”

Meteen rende Henk weg, de andere jongens achterna.

Paul wilde hem nalopen. Hij deed het niet, maar keerde naar het lokaal terug.

„Ik ben een potlood kwijt,” zei hij tegen meester. „Mag ik even zoeken?”

Hij vond het onder Henks bank.

Van die dag af keken Henk en Paul elkaar niet meer aan en speelden niet samen. Het stak Henk, als Paul eens een hoger cijfer kreeg en Paul was jaloers, als bleek, dat de ander beter kon leren.

Ik zal goed mijn best doen, dacht hij dan, want ik wil knapper worden dan hij.

Meester merkte het wel, dat de jongens een hekel aan elkaar hadden. Die ruzie zal wel weer slijten, meende hij en hij nam er verder geen notitie van.

Maar het sleet niet. En toen Henk een club oprichtte,

wilde hij beslist, dat Paul niet gevraagd werd, mee te doen.

De andere jongens verzetten zich daartegen.

„Waarom mag hij er niet bij? 't Wordt toch een club voor alle jongens van de vijfde klas?”

Maar Henk besliste: „Als hij meedoet, gaat de club niet door.”

En omdat Henk de oprichter was, legden de anderen er zich bij neer.

Frits werd wel gevraagd.

„Doet Paul ook mee?” was het eerste, wat hij weten wilde. Toen Henk het hoofd schudde, wilde Frits ook niet.

„Nee hoor, als Paul meedoet, vind ik het best, anders moet ik er niks van hebben.”

Dat was een teleurstelling voor Henk. Wat zou het fijn geweest zijn, als Paul als enigste niet tot de club zou worden toegelaten.

Nu voelde hij het als een nederlaag.

En Paul draaide zich verachtelijk om, toen hij hoorde, dat Frits wél en hij niet gevraagd was.

„Akelig jong,” dacht hij, „'k wou, dat je morgen aan de dag van school ging. Ga maar verhuizen naar de Noord-pool, daar is het lekker fris.”

Dagen gingen voorbij.

De vakantie kwam en Paul en Frits zwierden veel door de bossen. Vaak kon men ze vinden in het boswachtershuisje, dicht bij de oude watermolen.

Soms ook trokken ze met de man het bos in.

Hij wees hun de mooiste plekjes, vertelde van eekhoorns en fazanten, ook wel over stropers, die er 's nachts op uitgingen, om konijnen te strikken.

„Pakt u ze dan?” wilde Frits weten.

„En of! Tenminste – als ik ze krijgen kan.”

Frits begon er elke dag beter uit te zien.

„Hij eet als een wolf!” zei meester wel eens. Dan lachte de jongen. Hij voelde zich steeds sterker worden.

Jammer, na de vakantie was het uit met de pret, moest hij weer naar Amsterdam.

Niks an, dacht hij dan. 't Is hier veel leuker in de bossen. Als hij in de boswachterswoning voor het raam zat, kon hij de watermolen zien schemeren door de bomen.

Straks zal ik die een heel jaar lang niet meer zien, dacht hij. Wat stil en verdrietig zat hij dan naar buiten te staren, tot de boswachter hem weer wat opmonterde met zijn vrolijke verhalen.

Dan lachte hij weer, en bedacht, dat vier weken nog een hele tijd was, waarin je veel kon genieten en pret maken.

„Waar houdt u nu het aller-, allermeest van?” vroeg Paul een keer aan de boswachter, toen deze lange tijd over de dieren van het bos had verteld.

De man dacht even na.

„Het meest houd ik van mijn vrouw en mijn kleindochtertje,” zei hij toen.

„Ja, natuurlijk,” lachten de jongens. „En dan ???”

Even stilte.

„Dan van de oude watermolen. En van de bossen en de dieren, die daar in leven.”

Frits begreep het niet goed.

Waarom hield de boswachter zoveel van die oude watermolen? 't Was wel leuk, zo'n huisje midden in het bos. Maar hij vond de hazen en wilde konijnen en de vogels en zo toch veel mooier.

„Ik houd er zoveel van, omdat dit de enige molen is in de wijde omtrek. Je kunt kilometers en kilometers lopen, dag in, dag uit. Maar nergens vind je meer een echte, oude watermolen. Soms komen hier wel eens deftige heren uit de stad – zoals Frits bijvoorbeeld – en als ze dan zeggen: „Boswachter, wil je ons het bos eens laten zien,” dan neem ik ze mee naar de watermolen en dan zeg ik: „Dit zie je niet in de stad,

heren, en nergens in het bos. Ga maar zoeken. Voor elke watermolen, die je vindt, geef ik een stuiver." Wil je wel geloven, ik ben er nog geen cent armer door geworden! De deftige heren lachen dan en zeggen: De oude boswachter is gek op zijn watermolen."

„Ik ben ook gek op mijn watermolen.”

De club bezoekt de watermolen

„Ben je al eens bij de watermolen geweest?” vroeg Kobus op een morgen aan Frits.

„Paul en ik zijn er in geweest,” antwoordde de ander trots. Hij keek, of hij zeggen wou: „Daar moet je niet mis over denken!”

„Hoe kan dat nou?” wilde Kobus weten, „de deur is toch altijd op slot?!”

„Tja,” deed Frits geheimzinnig, „dat zou je nou wel graag willen weten, hè? Weet je, we kloppen op de deur, zó, drie keer, dan roepen we „Sesam, open u” en dan gaat ie vanzelf open.”

„Houd een ander voor de gek.” Kwaad liep Kobus weg. Tegen Henk zei hij: „Paul en Frits zijn in de watermolen geweest. Hoe kan dat nou?”

Henk haalde de schouders op. 't Kon hem niks schelen, waar het meesterslievelingetje geweest was. Maar bij het woord watermolen dacht hij toch even: „Daar moeten we eens met de club heengaan. Daar kun je leuk spelen bij de beek.”

Diezelfde morgen nog wilde Henk er naar toe.

„Als je in de molen kon komen,” dacht hij, „had je een prachtig clubhuis. Dat zou mooi zijn, zo midden in het bos. Konden ze daar hun pijl en boog bewaren, als ze jagertje gespeeld hadden.”

„Je kunt er toch niet inkomen,” zei er één. „Laten we liever een speurtocht houden.”

Maar de anderen waren het met Henk eens. Elke dag een speurtocht begon ook te vervelen. Dit was eens iets heel anders. En ook wel een beetje geheimzinnig bij die watermolen!

Zo gingen ze op weg, dwars door het bos, tot ze bij de oude molen kwamen.

Even hadden ze, rechts, de boswachterswoning zien liggen tussen het groen van de bomen. Ze keken hier goed rond. Stel je voor, dat de boswachter net in de buurt was. Hij was niet gemakkelijk en voor zijn hond moest je oppassen.

Toen kropen ze weg in de struiken en gluurden tussen de takken naar het oude gebouwtje, met zijn zwartgeteerde wanden en naar het vermolmde molenrad.

„Dit is een vijandelijk kasteel,” zei Henk. „Er woont een ridder in, met honderd soldaten. Maar hij weet niet, dat wij zo dicht in de buurt zijn.

Ik zal een spion uitzuren, die moet onderzoeken, of de ridder thuis is en of de poorten gesloten zijn.”

Hij wenkte Piet en fluisterde: „Jij gaat er naar toe. Maar wees voorzichtig. Als je gesnapt wordt geef ik geen cent voor je leven. Hij zet je gevangen in een donkere kerker, waar je nooit levend uitkomt.”

Piet glunderde, dat hij door Henk als spion werd aange-
wezen. Hij verschoof nog eens de boog op zijn rug, nam een pijl uit de koker, die aan zijn zij hing en sloop weg tussen het groen.

Vijf minuten verliepen.

Henk tuurde, als een goed aanvoerder, onophoudelijk in de richting van de molen. Even zag hij de struiken bewegen, een hoofd kwam te voorschijn.

Kijk, daar sloop Piet op de deur af. Ze hoorden, hoe hij rinkelde met de klink. Toen zagen ze hem terugspringen in de struiken. Even later was hij bij hen terug.

„Gesloten,” zei hij. „De vijand is waakzaam. De soldaten houden de wacht op de muren. De ridder zit voor een raam in de ridderzaal en loert door zijn verrekijker naar ons.”

„Door zijn verrekijker?” lachte er één. „Ach jóh, dat kan niet. Er waren toen nog geen verrekijkers.”

„Als ik het toch zelf gezien heb?” deed Piet verontwaardigd. „Ben ik spion of ben jij spion? Reken maar, dat hij ons in de gaten heeft.”

„Met of zonder verrekijker,” zei Henk, „hij heeft ons ge-

zien en dat is het voornaamste. Dat is pech, mannen! Nu kunnen we het kasteel niet veroveren. Of . . .”

Plotseling hield hij op, keek strak naar de molen. Zag hij het goed? Vlak boven het molenrad was een raampje, maar... de ruit was stuk.

Henks ogen begonnen te glanzen van de pret, want er kwam ineens zo'n heel mooi plan in hem op. Met gedempte stem begon hij te praten, als was hij bang dat iemand hem hoorde.

„Als we het nou eens probeerden – door dat raampje – daar boven het rad – kun je toch zo binnenkomen!”

Enkele jongens glunderden. „Ja, zeg – dat – dat is leuk.”

Anderen keken bedenkelijk. „Zou dat wel mogen?” dachten ze.

Zo dicht bij de boswachterswoning vonden ze het wel wat gevaarlijk.

„Ben je mal,” zei Henk. Hij had een kleur van opwinding. „Ik durf wel.”

Hij trappelde van ongeduld, zwaaide wild met zijn armen. „Kom mannen, ik zal wel eerst gaan. Maar geen lawaai maken, anders hoort de boswachter ons.” Hij legde de vinger op de mond, om allen tot stilte te manen. Daarop sloop hij, gevolgd door de anderen voorzichtig in de richting van de molen.

Toen hij er vlak bij stond, huiverde hij toch even terug. Het raampje zat zo hoog en het rad zag er uit, of het in elkaar zou zakken, als je er maar aan raakte. En het water beneden, schuimde en kolkte als de branding van de zee.

„Nou, vooruit,” zei Kobus. „Jij durft toch wel! Waar wacht je dan op?”

Spottend keek hij Henk aan. Hij had diens aarzeling wel gezien zo-even. Nu 't er op aan kwam wilde Henk terugkrabbelen.

Die zag, dat er meer jongens lachten. Het prikkelde hem

en hij snauwde tegen Kobus: „Dacht je, dat ik niet durfde?! D'r is nog al wat aan! Maar . . . ik denk, dat het raampje te hoog zit. Je kunt er niet bij.”

Daar kwamen ze allemaal tegenop.

„Je kunt er heel gemakkelijk bij. Als je eenmaal op het molenrad staat, trek je je zo omhoog, in het kozijn.”

Henk zag de gezichten om zich heen; de spotlach in de ogen van velen: „Je durft niet. Je schept maar wat op. Als 't er op aankomt, krabbel je terug.”

Het liefst had hij de molen de rug toegedraaid. Maar toen bedacht hij, dat Paul en Frits vast óók door het raampje naar binnen waren gekropen. En wat Paul kon, kon hij ook. Natuurlijk!

Stijf drukte hij de lippen op elkaar, keek verachtelijk naar de lachende jongens, beet toen van zich af: „Kijk dan, sukkels, dan zal ik je laten zien, hoe het moet.”

Vastbesloten stapte hij van de kant, waar hij stond op het rad, boog zich voorover, greep zich met beide handen vast.

Doodstil stonden de jongens aan de kant. En het was, of plots de wind ging liggen en de bomen rondom roerloos stonden te kijken naar die jongen, die op handen en voeten over het molenrad kroop.

„Nou gaat het rad draaien,” dachten de jongens. Dan kon hij zich onmogelijk meer houden en zou hij in het water storten.

Maar, wonder boven wonder, er gebeurde niets. Langzaam kroop de jongen hoger tegen het rad op. Even greep de angst hem aan. Toen hij de warrelende watermassa beneden zich zag, klopte zijn hart van angst bij de gedachte, dat hij nu naar beneden zou tuimelen.

Maar – al kreunde het vermolmde hout onder de zware last, de jongen kwam veilig op het hoogste punt van het molenrad aan.

Met een sprong zat hij in het raampje. Zijn bezwete ge-

zicht veegde hij af met de mouw van zijn kiel en hij glimlachte tegen de jongens. Hij liet zich aan de binnenkant neerzakken op een balk, leunde toen op zijn ellebogen op het raamkozijn en keek naar de jongens buiten.

„Nou, wie is nummer twee?” riep hij triomfantelijk.

Een ogenblik van doodse stilte.

„Ik wel,” zei Kobus toen rustig. Hij had het gezien, het molenrad had niet bewogen, toen Henk er tegenop klom.

Vastgeroest zeker, in al de jaren, dat de molen niet gebruikt was. Er was nu helemaal geen kunst aan, en handig kroop hij omhoog en wipte in het raamkozijn. Toen volgden Piet en Geert en Sjouke en de anderen durfden niet achterblijven.

Och, gevaar was er immers ook niet. Als je maar even durfde!

Eén voor één kropen ze omhoog en verdwenen in het donker van de oude watermolen.

„Dit is nou ons bivak,” zei Henk, toen ze in een kring bij elkaar zaten.

Ze waren het laddertje al op geweest, hadden boven alles bekeken. Er lagen veel oude planken in een hoek. Als je op de stapel ging staan kon je door een kier in de wand naar buiten kijken.

Verder was er niets te zien. Het was er rommelig en vies en stoffig.

„D'r is hier niks te beleven,” vond Kobus, die al weer verlangde, om weg te komen. Maar Henk zei: „Dit is nou onze geheime schuilplaats. Als het regent zitten we hier lekker droog en hier kan de club ook vergadering houden.”

„Ja,” zeiden de jongens. Ze wisten wel, dat ze hier niet komen mochten, maar dat trok hen juist aan. Dat was prachtig, vlak bij de boswachterswoning een geheime schuilplaats te hebben!

„We moeten er met niemand over praten,” zei Piet. „Met geen mens. Wie het vertelt is een verrader!”

Dikke Kees wreef eens over de plaats, waar zijn maag zat.

„Hoe laat is het, Kees?” vroeg Piet.

De jongen wreef nog eens over zijn maag, trok rimpels in zijn voorhoofd en zei: „Precies zes minuten voor twaalf, want ik heb een razende honger.”

De jongens lachten en stonden op. „Ja we moeten weg, anders komen we veel te laat thuis.”

„Dus goed begrepen,” zei Henk nog. „Nergens over praten en morgenochtend om negen uur bij de kerk, dan gaan we weer naar ons bivak.”

„Hoera!” schreeuwde er één. 't Was toch maar wat leuk, als je daar midden in het bos een eigen clubhuis had, met een geheime ingang.

Achter elkaar kropen ze het raam uit, voorzichtig over het molenrad, dat alleen maar even kreunde, toen dikke Kees naar beneden klauterde.

Die middag stond Henk in het schuurtje achter zijn huis. Hij pakte vaders gereedschapkistje van de plank, rommelde er in om de beste spijkers er uit te zoeken. Een hamer en een nijptang moest hij ook nog hebben, bedacht hij.

Voor het raam bleef hij even staan, keek naar buiten, waar de donkere bossen tegen de hemel stonden en dacht aan de oude watermolen en het plannetje, dat hij gemaakt had.

Zou hij er nou vanmiddag dadelijk weer naar toe gaan?

Hij voelde in zijn zak naar de spijkers.

Ja, zo had hij er genoeg. 't Was niet eens zo'n groot karwei, hij kon het best in een paar uurtjes klaar hebben.

En wat zouden de jongens het leuk vinden, als ze morgen op de zolder van het clubhuis een echte kast vonden getimmerd van de oude planken, die er lagen, een echte kast, met een echt deurtje er in!

O, Henk had nog veel meer plannen.

Hij wist, dat Kobus een primustoestel¹⁾ had, nog van verleden jaar, toen hij kamperen ging. Als hij dat nu meebracht

¹⁾ Spiritusbrander

en iedere jongen zorgde voor een vork en een lepel en een bord, dan konden ze echt kamperen in hun bivak, zelf eten koken en thee zetten en zo.

In gedachten zag hij alle jongens al om de spiritusbrander zitten. Leuk zou dat zijn!

Maar ja, dan moest er ook een kastje zijn, waar je alles in weg kon bergen. Nou, daar zou Henk dan eens fijn voor zorgen.

't Moest een verrassing worden voor de jongens. Daarom zou hij het vanmiddag alleen voor elkaar maken.

Even schoot het door hem heen: Mag dat wel? Die molen is toch niet van jou? En die planken toch ook niet?! Dan mag je daar ook niet gaan timmeren!

Even maar!

Toen lachte hij. Wat zou dat nou hinderen? Niemand merkte er toch iets van?! En die planken lagen toch maar te verrotten daar boven. Nee hoor, 't was helemaal niet erg, 't gaf niks.

Die vreemde, waarschuwendende stem daar binnen in hem, die hem even bang gemaakt had, lachte hij weg. Hij maakte zichzelf wijs, dat hij helemaal geen verkeerde dingen wilde doen.

Als de boswachter me maar niet ziet, dacht hij. Want die wilde natuurlijk niet hebben, dat je in zijn molen kwam.

't Was ook wat, zo'n oud karkas van een ding. Die hele molen was toch niks meer waard!

Later op de middag kroop Henk voorzichtig over het molenrad de watermolen binnen.

Zijn hart klopte fel, toen hij daar zo alleen stond in de eenzaamheid van het oude gebouwtje. Van boven af kwam een vreemd, piepend geluid, net of een deur knerpte in haar scharnieren.

Of was het misschien een vogel, die daar ergens een nest had?

Lang stond hij stil en luisterde.

Nu was er geen ander geluid dan dat van de wind, die door de gaten in het dak gierde en het gekreun van de oude, half vergane balken.

Langzaam, stap voor stap, beklom hij het laddertje. In het half-duister daar boven keek hij rond. Ah, daar lagen de planken nog. Het leken de stukken van een oude deur. Henk voelde er eens aan. Enkele waren vermolmd. De meeste echter waren nog bruikbaar en die zette hij aan de kant.

't Zou nog een flinke kast worden, dat zag hij wel. Misschien kon er nog een deur in ook.

Hij keek rond naar een geschikt plaatsje, vond het tussen de wand en een stevige balk.

Meteen wist hij: Daar, en nergens anders zou hij zijn kast maken.

Hij haalde de spijkers voor de dag en begon de planken te passen. „'t Komt in orde,” zei hij zacht tegen zichzelf. „'t Wordt een pracht van een kast, dat zul je eens zien.”

Gijs ontdekt onraad in de molen

Gijs, de knecht van de timmerman, zette zijn fiets tegen een boom, liep langs de boswachterswoning en klopte op de achterdeur.

Toen niemand opendeed, lichtte hij de klink, stapte het smalle gangetje binnen.

„Is d'r volk?!” riep hij.

Ergens in het huis sloeg een deur, voetstappen sloften aan. Daar was de vrouw van de boswachter al.

„Goeie middag,” zei Gijs, „is de baas ook thuis?”

Het vrouwtje knikte. Ze schoof haar bril op het puntje van de neus, om beter te kunnen zien, wie daar voor haar stond.

„Ach, Gijs!” zei ze toen. „Kom maar verder. Ja, de boswachter is thuis, hoor.”

Ze ging hem voor naar de kamer. Daar zat de oude man bij de tafel. Even keek Gijs naar de twee jongens, die er ook zaten, elk aan een kant van de boswachter.

„Heb ie versite?” wilde Gijs weten.

De vrouw lachte.

„Dat is Paul Verkerk en die andere is een neefje van de meester.”

„Och,” zei Gijs.

„Mijn man wil straks nog even met de jongens naar het Reigersbos. Daar zit ergens een steenuil, die wil hij hun laten zien. Nou bekijken ze het dier al vast in het boek.”

Gijs zag het.

Midden op de tafel lag een groot boek met platen. Daar stonden zeker al die dieren in.

Even boog hij zich over het boek en keek naar de uil. Hij had niet veel verstand van dieren, zei alleen: „'t Is krek een papagaai met schelvisogen.”

De jongens lachten.

„Moest je mij hebben, Gijs?” vroeg de boswachter.

„Ja, wis. De baas heeft gezegd, dat ik de maat moet nemen voor de nieuwe stutbalk, die in de watermolen moet. Mag ik effe de sleutel hebben, boswachter?”

De oude man was al opgestaan, pakte de sleutel van de spijker in de muur, gaf hem Gijs.

„Breng je hem zo weer terug?”

„Ja, wis,” zei de timmermans knecht.

„Je ziet zelf wel, welke balk zo slecht is. Er loopt een hele scheur door. Je moet er maar een flinke paal onder zetten, anders zakt me vandaag of morgen de hele zolder naar beneden. En dat zou jammer zijn van de mooie molen.”

„Ja, wis,” zei Gijs weer.

Hij tikte aan zijn pet en ging heen.

Even liet Henk de hamer rusten. Hij rekte zich eens uit, keek toen naar de kast, die hij gemaakt had. Ze was nu bijna klaar. Alleen moest er nog een deur voor. Hij bedacht, dat hij geen scharnieren had.

Nou ja, dan moesten die er later maar aan.

't Was een flinke kast geworden, hoor. Daar zouden ze een hele hoop in weg kunnen stoppen. Hij greep een spijker en wilde weer aan de slag gaan, toen hij plotseling luisterend het hoofd ophief.

Was daar beneden iets?

Was daar iemand bij de deur?

Een ogenblik was het, of zijn hart stil stond van de schrik.

Dat – dat kon toch niet?

Voorzichtig deed hij een stap in de richting van het trapgat, gluurde naar beneden.

Maar onder hem bleef het stil. Dan had hij zich zeker vergist. Vreemd, het was net, of er iemand tegen de deur had gestoten, zo'n bonzend geluid.

Voorzichtig richtte de jongen zich op, wilde weer aan het werk gaan. Toen – plotseling, kroop de angst in hem op.

Als vastgenageld aan de grond stond hij en keek met grote schrikogen naar de deur, daar onder hem.

Want duidelijk had hij gezien, dat de klink bewoog. Hij deed zijn mond open, als wilde hij gillen, maar er kwam geen geluid over zijn lippen. De hand, waarin hij nog altijd de hamer klemde, trilde.

Had hij zich vergist?

Was dat verbeelding geweest, die bewegende klink?

Of? . . .

Hoor!

Nu, nu wist hij zeker: Er was iemand!!

Duidelijk hoorde hij, hoe de sleutel knarste in het slot.

De boswachter! schoot het door hem heen.

Wat – wat moest hij nou beginnen?

Hij keek om zich heen, met een snelle blik, als zocht hij een uitweg.

Maar die was er niet!

Hij had geen tijd meer, om dat laddertje af te rennen en door het raam te ontvluchten.

In het schemerdonker van de zolder begon hij naar een plaats te zoeken, waar hij zich verbergen kon. Zijn ogen waren groot van angst en hij werd zó benauwd, net of iemand hem de keel dicht kneep en hij geen adem kon halen.

Waar, waar moest hij naar toe!?

Toen zag hij de kast, die hij getimmerd had.

Nog eenmaal keek hij naar beneden. Daar ging de deur al open.

Er was nu geen tijd meer te verliezen. Snel graaide hij de hamer en nijptang naar zich toe, liep op zijn tenen naar de hoek van de zolder, kroop zo diep mogelijk weg in de kast.

Jammer, hij kon er net niet helemaal in. Henk maakte zich zo klein mogelijk, trok zijn knieën op, maar kon niet verhinderen, dat zijn voet en een stuk been buiten de kast uitstaken.

Wat - wat moest hij nu doen?

Hij had geen tijd, om er over te denken, want reeds hoorde hij gestommel, onder aan de ladder. Iemand kwam naar boven.

De jongen hield zijn adem in, durfde zich niet bewegen.

Door een kier in de kastwand gluurde hij naar de trapopning. Nu moest de boswachter komen. Nu! Toen zag hij een pet en daaronder het hoofd van een vreemde man.

Een, twee seconden! Toen verdween het hoofd. Een bons beneden, alsof iemand boven van de ladder sprong.

Een deur sloeg met geweld dicht. De slag deed de oude molen trillen. Een sleutel werd omgedraaid.

Stilte!

Beneden, in de stoffige ruimte van balken en raderen, had Gijs even stilgestaan. Toen had hij omhoog gekeken naar de balken.

Die zal het zijn, dacht hij. Met zijn ogen volgde hij de scheur, die in de lengte van de balk liep. Dan moet hier een stutbalkje onder.

Langzaam was hij in de richting van de ladder gegaan, klom tree voor tree naar boven.

Hij stak zijn hoofd door het zoldergat, keek spiedend door de half-duistere ruimte.

Oude planken, overal verspreid. En daar – wat was dat? Een kast??

Plots trilde hij op zijn benen. Hij moest zich krampachtig vastgrijpen aan de laddersport om niet te vallen. Zag hij goed?

Vergiste hij zich niet? Was dat nou verbeelding of werkelijkheid? Zag hij daar niet twee voeten uit de kast steken? Twee voeten en een stuk been??

Daar – daar – daar zat iemand in de kast!
Bom!

Zonder zich te bedenken sprong Gijs van het laddertje af naar beneden, rende in énen door naar de deur, rukte die open.

Toen hij buiten stond trilde hij nog op zijn benen. Met een snelle beweging van zijn hand draaide hij de sleutel om.

Naar de boswachter, dacht hij. Direct naar de boswachter, want dat deugt daar niet op die zolder!

Voorzichtig kroop Henk uit zijn kast te voorschijn. Hij gluurde eens naar beneden of er nog iemand was. Maar de ruimte onder hem was geheel verlaten.

Henk had opeens geen zin meer, de kast af te maken. Hij was zó geschrokken, dat de angst hem nog in de benen zat. Nee, hij moest weg, zo gauw mogelijk.

Hij stapte de ladder af, gluurde voorzichtig door het kapotte raampje, waar hij door gekropen was, of hij ook iemand zag.

Maar rondom de molen was niemand te zien. Toch durfde de jongen nog niet weg te gaan. Stel je voor, dat die vreemde man nog in de buurt rondzwierf. „Zou die mij gezien hebben?” vroeg hij zich af.

Misschien niet. Maar – waarom sprong hij dan boven van de ladder af en waarom was hij dan zo gauw verdwenen?

Het waren allemaal vragen, waarop hij geen antwoord wist.

Toen besloot Henk, nog even te wachten. Een kwartiertje misschien. Dan zou de man wel weg zijn en kon hij veilig en ongezien de molen verlaten.

Henk wordt betrappt op de molenzolder

Nog een beetje wit om de neus van de plotselinge schrik stond Gijs weer bij de achterdeur van de boswachterswoning.

Hij klopte, liep meteen door naar de kamer, waar hij de boswachter wist.

Die keek even op van het boek.

„Al klaar?” vroeg hij.

„Dat is te zeggen,” hakkelde Gijs, „als dat er iemand op de zolder zit.”

„Wat zeg je me nou?” De oude man stond op, steunde met zijn handen op de tafel. Hij keek naar Gijs, of hij zeggen wou: „Wat mankeert jou vandaag?”

„Ja, wis,” zei de knecht, „'k heb z'n benen gezien.”

„Z'n benen? Alleen maar zijn benen? Hoe kan dat nou?”

„Hij zit in de kast.” Gijs rilde nog, als hij teruggedacht aan zijn avontuur in de oude molen.

„Bestaat niet!” zei de boswachter beslist. „D'r is helemaal geen kast op de zolder. Dat is klare verbeelding van je, man!”

„Twee voeten,” hield de ander vol, „en twee stukken been. Ja, wis. En 'k ga d'r niet weer alleen naar toe.”

Vast besloten liep de boswachter naar de deur. Hij glimlachte even. Dat was natuurlijk onzin, wat die knecht vertelde. Hij moest maar even meelopen, dat was het beste.

Tegen Paul en Frits zei hij: „Gaan jullie ook mee? Met z'n vieren zullen we de bandiet wel klein krijgen. Jullie zien er nog al dapper uit. Weet je wat? Ik ga voorop, dan komen jullie en Gijs marcheert in de achterhoede. Wat denken jullie, moet ik mijn geweer nog meenemen?”

„Lach d'r maar om,” zei de knecht kwaad. „U zult zien, dat ik gelijk heb. Ja, wis!”

Ze liepen het paadje naar de molen. En nog altijd glim-

lachte de boswachter. Paul en Frits voelden zich toch niet helemaal gerust. Een inbreker in de oude molen! Jonge, jonge, daar moest je niet mis over denken!

En Gijs was maar wàt blij, dat hij achteraan liep. Hij was het eerste uit de voeten, als er wat gebeurde. Want lopen kon hij als de beste!

Plots bleef de boswachter staan.

Hij lachte niet meer, maar floot zacht tussen zijn tanden. Strak keek hij naar het raampje, boven het molenrad.

Hij had daar iets zien bewegen. Of was het verbeelding geweest? Wel, nou nog mooier! De ruit was stuk. Dat hij dat nooit eerder had ontdekt! Nu dacht de boswachter heel anders over wat Gijs gezegd had. Zou er iemand door dat raampje naar binnen zijn geslopen? Onmogelijk was het niet. Als hij op het molenrad kroop was het een klein kunstje, binnen te komen.

En wat zou die vreemde in zijn molen zoeken? Zou 't misschien een landloper zijn, die er 's nachts wilde slapen?

In zijn volle lengte richtte de boswachter zich op. Hij gebaarde met zijn armen.

Fluisterend klonken zijn bevelen:

„Gijs, jij blijft hier staan. Let op dat raampje. Want nou geloof ik toch, dat je gelijk gehad hebt. Als d'r iemand uitkomt, roep je me.” En tegen de jongens: „Vooruit, wij gaan kijken, wat voor sinjeur daar in de molen zit.”

Vastberaden liep hij voor de jongens uit; de sleutel die hij van Gijs teruggekregen had, in de hand. Bij de deur bleef hij staan en luisterde.

Er was geen geluid.

Toen met een snelle beweging, draaide hij de sleutel om. De deur knerpte open.

Van achter zijn rug gluurden de jongens in het schemerdonker van de molen.

„Is daar iemand?” riep de boswachter. Hij deed een stap naar voren.

Maar er kwam geen antwoord.

„Is daar iemand?” vroeg de man nog eens. Zijn stem klonk hard en dreigend door de stilte.

Het geheimzinnig zwijgen maakte de jongens bang. Frits deed een stap achteruit, stond klaar om weg te lopen, als de bandiet ineens te voorschijn zou komen.

„Nou snap ik er niks meer van,” bromde de boswachter. Toen liep hij vastbesloten naar het laddertje.

En boven, in zijn zelfgemaakte kast, zat Henk. Zijn hart bonsde, de angst kroop hem naar de keel. Hij hoorde de stem van de boswachter, maar durfde niet antwoorden.

O, o, hoe zou dat aflopen?

Was hij maar thuis gebleven, was hij maar nooit naar die akelige molen toegegaan. Hij rilde en probeerde voor de zoveelste keer, of hij zijn benen niet helemaal in de kast kon trekken.

Het lukte niet. . .

En wat gaf het ook? Straks kwam de boswachter naar boven, zou hij toch gevonden worden. Was hij maar direct weggegaan, toen de man hem zoëven gevonden had. Toen had hij niet gedurfd, omdat hij dacht, dat de man hem buiten opwachtte. En nu was het te laat.

Hoor, daar kwam de boswachter al naar boven.

De oude man stak zijn hoofd boven het trapgat uit. Snel gingen zijn ogen over de zolderruimte.

Toen zag hij.

De kast!

Twee voeten, die daar uitstaken!

Maar hij sprong niet naar beneden, zoals Gijs gedaan had. Hij stapte de zolder op, regelrecht op de kast af.

Hij boog zich voorover.

Toen zag hij Henk.

Het was, of diens hart stilstond van de schrik, toen hij in de fonkelende ogen van de oude man zag.

„D'r uit!” zei die alleen. Zijn stem sneed door de stilte.

Moeilijk werkte Henk zich uit de kast. En daar stond hij met een hoofd zo rood als een biet, met neergeslagen ogen voor de strenge boswachter. Die pakte hem bij één oor en trok hem naar zich toe.

„Zo, zo, hebben we daar de inbreker? Ben jij de bandiet, die mijn molen wil vernielen? Een mooi heer ben jij! Daar ben je anders lelijk ingelopen, mannetje.”

Hij zag de hamer en de nijptang liggen.

„Pak op die rommel, en ga maar eens mee naar beneden.”

Hij liet Henk los, liep de ladder af.

Toen zagen Paul en Frits, wie de inbreker was. Met open mond keken ze naar Henk, zoals hij daar achter de boswachter aanliep.

Die voelde zich zó ongelukkig, want hij wist, dat het nu niet best met hem zou aflopen.

En even laaide de vreugde op in Pauls hart. Ha, zijn vijand! Ha, de opschepper, die hem voor meesterslievelingetje schold, die zijn kleurpotlood weggemaakt had, met wie hij gevochten had in het zwembad, die hem niet bij de club wilde hebben! Lekker, nou had de boswachter hem gesnapt.

„Ga daar zitten,” gebod de man streng. Hij wees op een balk. En toen tegen Paul:

„Roep Gijs nu maar, dan kan hij zelf zien, wie de inbreker is.”

„Heb ik nou gelijk gehad of niet?” vroeg de knecht, toen hij bij de anderen in de molen stond.

Even keek hij naar Henk. „Is dat de bandiet?”

Dreigend kwam hij op hem af. „Wil jij een mens de schrik op het lijf jagen?!”

Eén ogenblik keek de jongen naar het woedende gezicht van de knecht en in de donkere ogen van de boswachter.

„Nou heeft ie niet veel praatjes meer,” zei de oude man.

Nee, dacht Paul, nou zit ie in de piepzak. Nou heeft ie niet veel om over op te scheppen. Hij durft niks te zeggen.

Toen hij zag, dat de boswachter zijn notitieboekje en een potlood te voorschijn haalde, glunderde Paul. Nou gaat ie

ook nog op de bon! Nou krijgt hij boete of moet hij de gevangenis in!!

„Je naam?”

Hakkelend kwam het antwoord. Henk scheen ineen te krimpen onder de barse stem van de ander. Hij durfde niet op te zien, keek strak naar de grond. Achter zijn ogen brandden de tranen.

„Vijf gulden boete of vijf dagen in de gevangenis.” zei de boswachter. „D'r staat een bordje bij de molen: Verboden toegang. Je kunt toch wel lezen, hè?”

„Ja, ja, meneer,” hakkelde Henk. Zijn stem trilde. Nu zou vader het dus ook te weten komen, dacht hij. En moeder zou huilen. Misschien kon ze geen vijf gulden missen, moest hij in de gevangenis.

Slap hingen zijn armen langs het lichaam, dieper boog zijn hoofd en hij vocht tegen zijn tranen.

Wonderlijk, toen Paul de boswachter zag schrijven in zijn boekje, moest hij ineens denken aan die middag in het Reigersbos, toen hij zijn naam had opgeschreven. En van de angst die hij toen gehad had.

En nou Henk!

Dat ene ogenblik voelde hij Henks angst, diep in zijn eigen hart. Het maakte, dat hij het plots minder plezierig vond, dat zijn vijand nu een bekeuring kreeg.

Maar het gevoel van medelijken onderdrukte hij. En weer dacht hij: Net goed, dat hij boete moet betalen.

En toen de boswachter zijn boekje dichtklapte, ging het door zijn hoofd: Zo, nou sta je in 't boek. Nou is d'r niks meer aan te doen. Maar blij maakte deze gedachte hem toch niet meer.

„Ga nou maar naar huis,” zei de boswachter streng. „Je zult er wel meer van horen.”

Hij deed een stap op zij, om Henk door te laten. Die liep voor Paul langs; het hoofd diep gebogen, zonder een woord te zeggen.

Om de hoek van de molen zagen de jongens hem verdwijnen: Een klein mens tussen de hoge, machtige bomen van het grote bos.

De roestige sleutel knarste in het slot.

„Kom,” zei de boswachter, en voor de anderen uit liep hij het paadje af naar zijn huis. De jongens volgden hem zwijgend.

Het geheim van de oude watermolen

„Jammer hè,” zei Frits tegen Paul, toen ze die middag tevergeefs zochten naar het nest van de steenuil. „Misschien zijn we een andere keer gelukkiger,” vond de boswachter.

Paul antwoordde niet. Hij moest maar steeds denken aan Henk, zoals hij daar de molen uitging, alleen met zijn verdriet.

Paul was, toen hij met Frits op het stadje aantrok, opvallend stil en was blij, toen hij 's avonds alleen was, op zijn kamertje.

Waarom kon hij nu niet in slaap komen, vanavond! Hij had toch geen bekeuring gekregen? En Frits toch ook niet? Henk was immers zijn vijand! Die hem zo had geplaagd. 't Was wel eens goed, dat de boswachter hem nu gesnapt had. Hoe kwam het dan, dat hij daar altijd aan denken moest?

Paul draaide zijn kussen om. Hè, dat was even lekker fris aan zijn gloeiend-warme hoofd. Voor de zoveelste keer ging hij op de andere zij liggen. Het hielp allemaal niets. De oude watermolen draaide met hem mee en Gijs en Frits en de boswachter en – Henk.

Eindelijk – heel laat al – viel hij toch in slaap.

Twee dagen later, op een middag, vonden de jongens de oude boswachter op zij van zijn huisje zitten, lekker in het zonnetje. Hij had zeker een middagdutje gedaan, want hij knipperde nog met de ogen tegen het felle licht en gaapte achter zijn hand.

„Ga d'r bij zitten, heren,” nodigde hij en wees op de bank. Daarbij dwaalden zijn ogen over het groen van het bos; zijn blik bleef rusten op de watermolen. Donker stak het dak af tegen het lichtere groen. Je kon, hier vandaan, nog een stukje van het rad zien.

„Wat een mooie molen is het toch,” zuchtte de oude man tevreden, en toen zachtjes, als tot zichzelf: „Hoe iemand zo iets moois nou toch in brand kon steken.”

„In brand steken?” vroeg Frits met grote, verwonderde ogen. „Wie wou hem in brand steken?”

„Zei ik dat?” zei de boswachter. „Nee hoor, gelukkig wil niemand dat doen. Ik dacht alleen aan dat heel oude verhaal van vroeger. Dat heb ik jullie toch al eens verteld?”

Paul keek plotseling op.

„Wat voor verhaal? Daar weten we niks van.”

Hij was opeens vol aandacht, schoof naar de boswachter toe en vleide: „Hè toe, vertel dat eens, is 't echt gebeurd?”

„'t Is wel echt gebeurd, maar 't is al zo lang geleden, ik ben het haast vergeten.”

„Vertelt u het toch maar,” hielp Frits zijn vriend. Ook hij kroop dichterbij de oude man toe, wreef zijn handen van plezier, als hij aan de komende vertelling dacht.

Als jullie d'r vannacht maar niet van dromen,” aarzelde de man, „'t is een beetje griezelig, zie je. Ik weet niet . . .”

„Ik droom nooit,” zei Paul met overtuiging. „Vertelt u het maar gerust.”

Lachend keek de boswachter hen aan. „Nou, vooruit dan maar.” Uit zijn tabaksdooz nam hij een grote pruim, stopte die achter de kiezen. „Een dropje moet er bij,” zei hij, „ dat vertelt gemakkelijker. Jullie ook zo'n kees?”

De jongens lachten.

„Nou dan, jullie moeten weten, dat mijn grootvader de eerste molenaar is geweest. Dat was in de tijd, toen hier nog niet zoveel bos was en er een brede weg naar de molen liep. 's Morgens, soms al heel vroeg, brachten de boeren hun rogge en hun tarwe, om die te laten malen. Dan was grootvader erg druk. Zelf sjouwde hij met de boeren het koren naar boven, en als dat dan gemalen was, ving hij het meel op in een zak.

De boeren kwamen altijd met paard en wagen en ze namen de volle zakken meel meteen weer terug.

Nou was d'r één boer, die was niet eerlijk. Als de molenaar even naar buiten moest of nog op de zolder zat, nam hij de grote houten schep en vliegensvlug schepte hij uit een andere meelzak nog gauw wat over in zijn eigen zak.

Mijn grootvader merkte dat eerst niet, want hij vertrouwde die boer helemaal, maar op een keer dacht hij: „Hé, 't lijkt wel, of er wat uit die meelzak is geschept.” Van dat ogenblik af lette hij beter op, want hij begon de boer te wantrouwen. En ja hoor, op een keer, toen die man d'r weer was, liep mijn grootvader de molen uit. Maar bij de deur bleef hij staan, gluurde naar binnen om te zien, wat daar gebeuren zou.

En – krek zoals hij dacht – daar sluipt de boer naar de meelzak in de hoek, en schept gauw wat meel over in zijn eigen zak.”

„Wat een gemenerik,” zegt Paul. Hij luistert met open mond, want het is een prachtig verhaal, dat de boswachter daar vertelt. En echt gebeurd.

De oude man wacht even, spuwt een straal tabakssap voor zich op de grond.

„Nou mot je weten, dat mijn grootvader in die tijd een jonge, sterke kerel was, met handen zo groot als een hooivork. Hij wordt natuurlijk woedend en schreeuwt: „Lelijke dief!” Meteen vliegt hij de molen in. Je kunt begrijpen, hoe die ander schrok! Die stond compleet te trillen op zijn benen. En wat doet grootvader? Hij grijpt de boer in zijn kraag, zó, met één hand en gooit hem vierkant de molen uit. De kerel slaat met zijn hoofd tegen het wagenwiel en blijft even liggen. Dan krabbelt hij op en hij d'r vandoor met paard en wagen, zonder een woord te zeggen.

Mijn grootvader heeft diezelfde dag de laatste zak meel van die boer bij hem thuis gebracht, netjes op de kruiwagen en tegen zijn vrouw zei hij: „Waar jullie je rogge moeten laten malen weet ik niet, maar als je man nog één stap in de molen

zet, dan kon je hem wel eens aan stukjes en beetjes thuis krijgen. En nou groet ik je."

Ja, dat zei grootvader, want hij was woedend op die kerel!

Twee dagen later zit grootvader hier, naast zijn huis, op dezelfde plaats, waar ik nou zit, als hij daar in het struikgewas wat ziet bewegen. Hij vertrouwt het zaakje niet, loopt langzaam in de richting van de molen. Even blijft hij staan, kijkt, kijkt nóg eens, en dan ziet hij, dat die boer bezig is, zijn molen in brand te steken. Meteen was hij d'r bij, dat begrijp je. Nog voor er ongelukken van konden komen, had hij de boer te pakken. Het hout van de molen begon al te branden, maar dat trapte hij meteen uit.

En wat denk je toen, dat grootvader deed?" vroeg de boswachter.

„Toen sloeg hij hem dood," wist Frits.

De boswachter glimlachte, zei toen langzaam: „Als grootvader geluisterd had naar de stem van zijn eigen hart, ja, dan had hij hem doodgeslagen misschien. Hij stond met gebalde vuisten voor de boer, klaar, om hem de eerste klap te geven. Maar hij deed het toch niet. Hij deed de molendeur open en zei alleen: „Kom, ik moet eens even met je praten."

En de boer ging mee. Hij wist wel, als hij weg liep, had grootvader hem zo te pakken. En nou zullen jullie het misschien niet geloven, maar daar binnen heeft grootvader hem niks gedaan, helemaal niks. Weet je, wat hij gezegd heeft? Je mag God wel danken boer, dat je plan mislukt is. Je bent een dief in Gods ogen. Wou je d'r ook nog een brandstichter bij worden? De boer sloeg zijn ogen neer en durfde niks te zeggen. Wát grootvader allemaal met hem besproken heeft, weet ik niet, maar hij heeft wel gezegd: Vergeet nooit, dat God je ziet, man, en dat het alleen weer goed kan komen, als je je schuld eerlijk bekent. Je denkt, dat ik je vijand ben, omdat ik je betrap heb op diefstal. Ik ben je vijand niet, en ik wil je vijand niet zijn. Als ik dat was, bracht ik je op staande voet naar het politiebureau, dat begrijp je wel. Maar God wil, dat wij het kwade, dat de mensen ons aandoen, met goed ver-

gelden. Ik wil wel een vriend van je zijn, maar geen vijand.

De boer is weggegaan, zonder iets te zeggen. Maar hij heeft goed nagedacht over wat grootvader gezegd had.

En nu komt het mooiste van het hele verhaal. Die boer en grootvader zijn later de dikste vrienden geworden.”

De boswachter zweeg en lang keek hij naar de oude molen. Zachtjes zei hij toen „Nou weten jullie ook, waarom ik zoveel van de molen houd. Daar zit een geheim tussen zijn vier muren. Je hoort het, als de binten kraken en als de wind door de scheuren giert: Wie de Here Jezus liefheeft, zal ook zijn vijand het kwaad kunnen vergeven.”

Zou U een streep door de bekeuring willen halen?

De maan aan de hemel schoof die avond een glanzende lichtstreep door het kleine kamertje, waar Paul in zijn bed lag. Op de muur kon je heel duidelijk de tekeningen ontdekken, die de jongen op school had gemaakt en hier opgehangen. Hij keek er naar, zonder ze te zien, want zijn gedachten waren bij Henk en het verhaal van de oude boswachter.

„Was dat nou een mooi verhaal?” vroeg hij zich af. „Zou het niet veel mooier geweest zijn, als die molenaar de bandiet aan de politie had overgeleverd? Dat verdiende hij toch! Eigenlijk had die Grootvader zijn vijand maar een goeie mep moeten verkopen, dat had hij verdiend. Lekker! Als hij, Paul . . . ?

Als je er goed over nadacht, leek het verhaal van de boswachter wel iets op wat er de laatste tijd tussen Henk en hém was voorgevallen. Henk was net die boer, ook zo'n gemene valserik. En hij, Paul, leek hij dan op de grootvader van de boswachter?

Toen Paul zover gekomen was met zijn denken, kreeg hij een kleur. Want hij schaamde zich. De molenaar wilde kwaad met goed vergelden, wilde de vriend van de boer worden.”

Maar Paul?

En toch . . . wat zou het fijn zijn, als hij straks weer met alle jongens, ook met Henk, spelen kon, zoals vroeger. Als alles in eens weer goed was.

Als Henk niet zo lelijk meer tegen hem zou doen. „Laat Henk toch lopen,” kwam de gedachte in hem, „'t is toch zijn schuld, dat jullie vijanden zijn? Zijn schuld alleen!”

Maar op dat ogenblik voelde Paul, dat dit niet waar was. Helemaal zonder schuld was hij ook niet. Toen hij dat begreep, verlangde hij sterker naar het ogenblik, dat alles weer goed zou zijn tussen hen.

„Zijn schuld, maar ook mijn schuld,” dacht hij nog, vóór

hij insliep. En – „De Here Jezus wil, dat het weer goed wordt tussen ons.”

„Wat zeg je weinig!” bromde Frits de volgende dag tegen Paul. „Ik heb je al drie keer wat gevraagd en je zegt niks. Ben je doof geworden?”

Nee, Paul had zijn vriend niet gehoord en was met zijn gedachten helemaal niet bij het spel. Het verhaal van de oude boswachter bleef heel die morgen in zijn denken hangen. Daar kon hij niet van los komen en in hem groeide het verlangen, het met Henk goed te maken.

Toen de klok van twaalf uur begon te luiden, zei Frits: „Nou moet ik naar huis. Kom je me vanmiddag halen?”

„Ja, dat 's goed!” Toen – aarzelend – „maar, maar niet zo vroeg. Ik moet eerst . . . eerst nog een boodschap doen.”

En direct na het eten trok Paul het bos in. Alleen! Toen hij langs het Reigersbos ging moest hij terugdenken aan de angst die hij gekend had, toen de boswachter zijn naam opschreef. Vijf gulden of vijf dagen, hoorde hij hem weer zeggen.

Ook aan de grote blijdschap, toen hij er met zijn potlood een kras door gegeven had.

En nu had Paul een plan.

Zou de boswachter hem willen helpen?

Kijk, daar bij het hek van zijn huis stond de oude man.

Hij keek naar het verhitte gezicht van de hardlopende jongen. Wat zou die hebben, dacht hij.

„Ah, Paul,” groette de man. „Je hebt zeker goed nieuws, dat je zo hard loopt!”

De jongen lachte verlegen. Nu hij voor de boswachter stond wist hij eensklaps niet, wat hij zeggen moest. En onderweg, door het bos, had hij wel duizend keer bij zichzelf herhaald, hoe hij zijn vraag zou stellen.

Met de mouw van zijn kiel veegde hij het zweet af. Toen, hulpeloos keek hij de ander aan.

De boswachter merkte wel, dat er bij Paul wat aan haperde.

Daarom hielp hij: „Wou je me wat vragen?”

„Ja,” knikte de jongen.

En toen, haastig, als was hij bang iets over te slaan van wat hij zeggen wilde:

„Boswachter – die bekeuring van Henk, in de molen, laatst, zou u . . . zou – . . . daar een . . . een streep door willen halen?”

Het was er uit en Paul zuchtte verlicht.

„Een bekeuring,” zei de ander langzaam. Hij streek met de hand over het voorhoofd. „Wat bedoel je?”

„Dat van Henk, u weet wel, die in de molen zat en . . . en toen kwam Gijs . . .”

„O, die!” Nu wist de man ineens, wat Paul bedoelde. „En – en moet ik daar een streep doorhalen? Hoe kom je daar bij? Die jongen heeft toch straf verdiend?? Of . . .” Ineens scheen de boswachter het te begrijpen en vroeg snel: „Is die Henk soms een vriend van je?”

Diep boog Paul het hoofd. Dat de boswachter het nou niet begrijpen kon! Dat hij nou alles zo precies uit moest leggen.

Hij schudde het hoofd. „Nee,” zei hij, „nee!! Die Henk is geen vriend. Hij is . . . hij is mijn vijand. Hij heeft mij gep'aagd en uitgescholden. Het is zijn schuld . . . en 't is ook mijn schuld. Maar misschien, als hij nou geen bekeuring krijgt – dan, dan . . .”

De jongen hakkelde nog wat, kon toen plotseling niet verder. Met een rood hoofd stond hij daar, alsof hij zelf een bekeuring kreeg.

Lang dacht de boswachter na. Helemaal goed begreep hij Paul nog niet. Wel, dat die iets kwam vragen voor een jongen die zijn vijand was. Plots schoot hem het verhaal te binnen, dat hij gisteren verteld had. Zou het geheim van de oude watermolen de jongen aan het denken hebben gebracht?

Hij zag, hoe Paul het hoofd oprichtte. In zijn ogen lag het hunkerend verlangen. Wat zou de boswachter nu zeggen?

Toen de oude man nog altijd zweeg, waagde Paul nog een poging: „In het Reigersbos, toen Frits en ik een be-

keuring kregen, hebt u er ook een streep door gehaald.”

Een glimlach trok over het gezicht van de man.

„En daarom zou ik door alle bekeuringen maar een streep moeten halen?”

„Door deze alleen,” pleitte Paul nog.

En toen gebeurde het wonder.

Toen sloeg de boswachter zijn boekje open, zocht naar het potlood, likte aan de punt.

„Ik geloof, dat ik je begrijp,” zei hij tegen Paul.

Toen krasten twee zwarte strepen door het boekje.

„Daar dan – je hebt je zin – een streep d'r door.”

„Henk! Henk!”

De jongen zat op zolder, hoorde zijn moeder roepen.

„Henk, daar is een jongen voor je. Kom je even beneden?”

En in de gang stond . . . Paul.

„Wat?!” zei Henk onthutst. Wie hij ook verwacht had, zijn vijand zeker niet.

Eén ogenblik keken de jongens elkaar aan.

„Wat is er?” zei Henk toen.

Paul, rood en zenuwachtig, beet kort de zinnen af. „Je krijgt geen bekeuring van de boswachter. Voor dat je in de watermolen bent geweest. Ik heb het gevraagd. Hij heeft er een streep doorgehaald.”

Even stond Henk doodstil. Een wereld van gedachten stormde door hem heen. Hij begreep dat niet. Hoe kon dat? Hoe kon Paul voor hem gaan vragen bij de boswachter? Paul, die zijn vijand was! Die hij uitgescholden had, die . . .

Het was hem onmogelijk, daar verder over na te denken. Maar plots besepte hij, wat Pauls woorden voor hem betekenden: Geen bekeuring. Geen boete. Geen gevangenis! Dat betekende het einde van de ellendige dagen, die hij had doorgemaakt. En dat had hij aan Paul te danken. Hij wist niet, wat hij zeggen moest, begon te stotteren: „Eh – dank je – dank je wel.” Toen verlegen, zweeg hij. Maar Paul zag, dat hij tranen in de ogen had.

Een vriend gaat; een vriend komt

Puffend stoomde de trein het kleine stationnetje binnen. Mensen stapten uit, mensen stapten in. De conducteur opende een portier.

„Stap hier maar in, jongeman,” zei hij tegen Frits; en tegen meester: „Gaat u ook mee, meneer?”

Meester schudde het hoofd.

„Nee, hij gaat alleen. Wij brengen hem weg.”

Portieren sloegen dicht. De conducteur stak zijn hand op, ten teken, dat alles in orde was.

Paul en Henk, die naast meester stonden, zagen hoe de chef zijn koekepan ophief.

Stoomwolken daverden uit de locomotief omhoog. Toen – heel langzaam – zette de trein zich in beweging.

„Dag Frits! Groeten thuis, hoor!” riep meester. De jongens zwaaiden met hun arm: „Dag Frits – daag! Kom je 't volgend jaar weer?!”

De jongen voor het portier zwaaide terug. „Dag oom, dag Paul, dag Henk!”

Nu was ze voorbij, dacht hij, die heerlijke vakantie. In steeds sneller vaart stampte de trein over de rails, weg van het stadje, Amsterdam tegemoet.

De drie figuren op het perron werden al kleiner en kleiner, verdwenen, toen de trein een bocht om ging.

„Kom jongens,” zei meester, „we gaan op huis aan.”

Morgen begint de school weer, dacht Paul, terwijl hij achter Henk door de contrôle liep. De school zonder Frits! Maar nou heb ik Henk weer en de andere jongens.

Meester dacht hetzelfde.

Hij zei: „Morgen zit je weer alleen, Paul.”

„Ja, meester.”

Het was even stil.

Vreemd, dacht meester, dat Paul en Henk nu zulke dikke vrienden zijn. Een tijd terug konden ze elkaar niet luchten of zien. Hoe zou dat toch komen?

„Of zullen we jullie beiden maar naast elkaar zetten?” vroeg meester opeens. „Jullie zijn toch kameraden, is het niet?”

„Ja, meester,” zei Henk en Paul knikte.

Blij keek Henk naar meester op. Dat was fijn, dat ze nou naast elkaar mochten zitten.

Maar geen van beiden vertelde meester, hoe het kwam, dat ze van vijanden vrienden waren geworden.

Dat was het geheim van de oude watermolen, en dat geheim moest bewaard blijven, diep in hun hart, altijd.